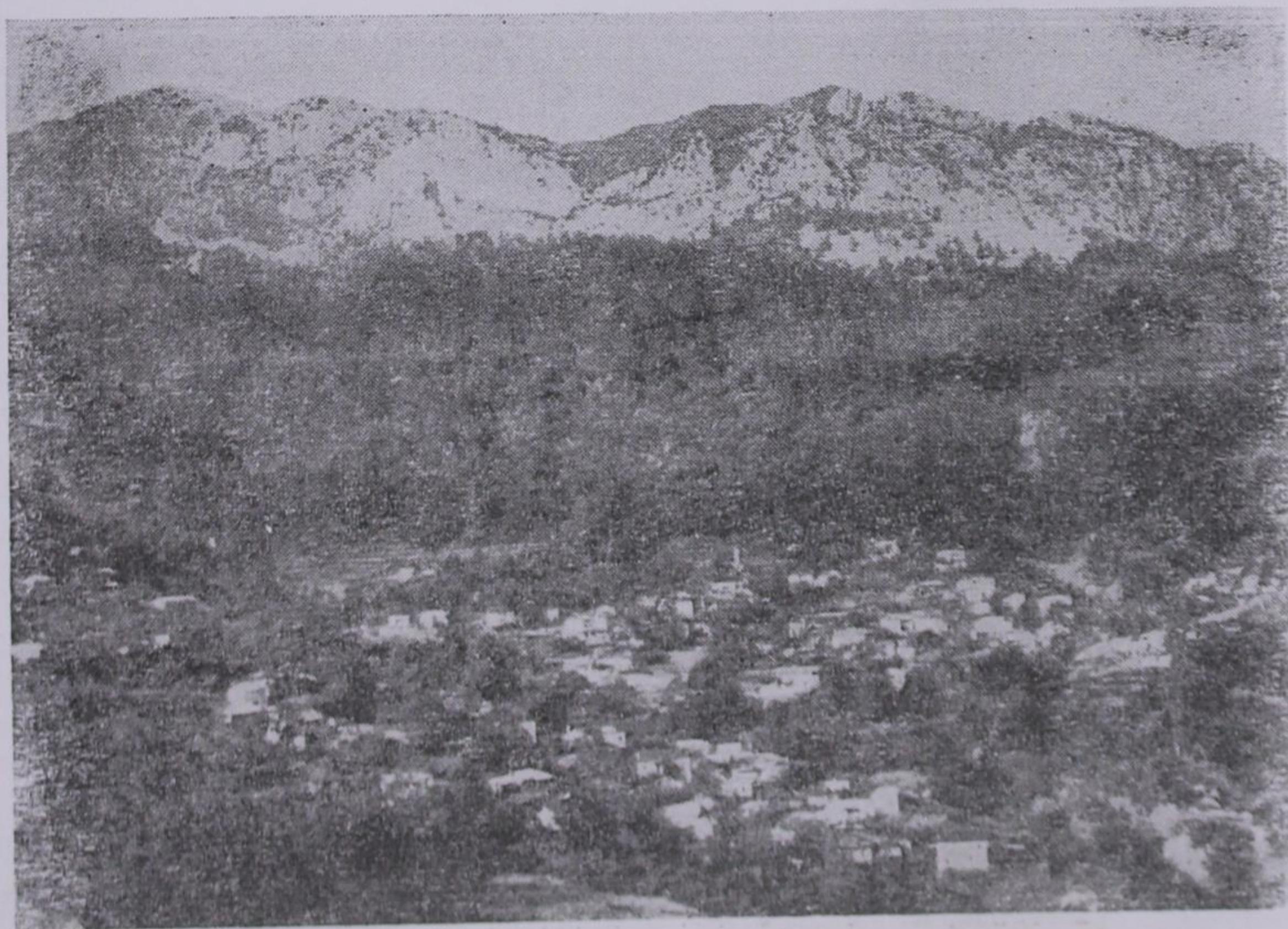

ΕΔΡΑΙΤΣΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1971
'Αρ. 115—116
"Έτος 1"

KONITSA

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΗΣ

Έκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν «Ο ΑΩΟΣ»
ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΔΗΜ. ΜΗΛΙΓΚΟΣ, Λεωφ. Ἀλεξάνδρας 53, Ἀθῆναι

ΓΡΑΦΕΙΑ: Βύσσης καὶ Καίρη 2 — ΑΘΗΝΑΙ

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ

Έσωτερικοῦ : Δρ. 100 — Κοινοτήτων : Δρχ. 150 — Έξωτερικοῦ: Δολλάρια 8
Διὰ τοὺς κατοίκους τῆς περιοχῆς Κονίτσης δρχ. 75

Διευθυντής : ΑΛΕΞ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ, Ἀγίας Ζώνης 48 — Ἀθῆναι

Τυπογραφείου: Κ. Ἀθανασίου, Ἀριστοφάνους 9 — Περιστέρι

Ἄνταποκριτής ἐν Κονίτσῃ: ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Άντιπρος ἐν Ἰωαννίνοις: ΑΡ. ΠΥΡΡΟΣ δικηγόρος, ὁδός Μπότσαρη τηλ. 654

» ἐν Θεσσαλονίκη: Κ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ Ιατρός, ὁδός Ἰκτίνου 4, τηλ. 78.949

Έμβασματα: ΔΗΜ. ΜΗΛΙΓΚΟΝ, Λεωφ. Ἀλεξάνδρας 83 (Τομεὺς 702)

Άλληλογραφία : ΑΛΕΞ. ΛΑΜΠΡΙΔΗΝ Ἀγίας Ζώνης 48 — Ἀθῆναι

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εἰκὼν ἔξωφύλλου	: Παλαιοσέλι
Εύρ. Σούρλα	: Φύσις καὶ Τοπεῖον τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης
Γιαν. Λ.	: Ὁρεινοὶ καὶ ιμεθόριοι
Β. Νικοπούλου	: Πάτερ Παῖσιος
Α. Εύθυμίου	: Βούρμπιανη
Τοῦ ἀνταποκριτοῦ	: Νέα ὡπ' τὴν Πατρίδα

Φύσις καὶ τοπεῖον τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης

Τοῦ κ. ΕΥΡ. ΣΟΥΡΛΑ - Παιδαγωγοῦ

Κάθε λαϊκὸς πνευματικὸς πολιτισμὸς εἶναι συνδεδεμένος μὲ τὴν Φύσιν καὶ μὲ τὸ Τοπεῖον, ποὺ εἶναι καὶ οἱ κυριώτεροι φορεῖς τῆς ἀνθρώπινης Μοίρας.

Ἐὰν τὸ Χωριό καὶ ἡ Στενώτερη Πατρίδα τοῦ καθενός μας, ἀποτελεῖ τὸ ξεχωριστὸ ἀκτινοβολοῦν φῶς τῆς παιδικῆς μας ἡλικίας, φῶς ποὺ μᾶς συνοδεύει σὰν ἔνα διαρκὲς φεγγοβόλημα στὴ ζωή μας, Η ΕΠΑΡΧΙΑ ΜΑΣ, σὰν μιὰ τόπικὴ Στενώτερη Πατρίδα κι' Αὐτή, εἶναι ἡ πρώτη ὁργανικὴ προέκταση τοῦ κύκλου τῆς ζωῆς μας.

Ἐὰν τὸ Χωριό, εἶναι τὸ πρῶτον ἀξιολογικὸν κύτταρον καὶ ὁ πρῶτος πυρὴν τῆς διαπλάσεως τοῦ χαρακτῆρος μας καὶ τῆς προσωπικότητος τοῦ καθενός μας, Η ΕΠΑΡΧΙΑ ἀποτελεῖ τὸ πρῶτο ξάνοιγμα τοῦ προσωπικοῦ μας δούζοντος, ἀποτελεῖ τὴν πρώτη ἐπαφὴ τοῦ συγχωριανοῦ μὲ τὸν συνεπαρχιώτην, τὸν συμπατριώτην καὶ τὸν συντοπίτην.

Κι' ὅταν ἀργότερα — μὲ τὸ πέρασμα τοῦ χρόνου καὶ μὲ τὰς προσταγὰς τῆς Μοίρας, οἱ Συγχωριανοὶ καὶ οἱ Συνεπαρχιῶται βρίσκονται μαζὶ μὲ τοὺς πατριώτεια τότε ὁ κύκλος τῆς καταγωγῆς τῆς Στενώτερης Πατρίδος προεκτείνεται ὁργανικὰ καὶ ἀγκαλιάζει συνειδητὰ καὶ τὴν λαϊκὴν Στενώτερην Πατρίδα ὡς Ἐθνος καὶ ὡς Ἰδέαν. ΕΤΣΙ στὸ διασταύρωμα τῶν κύκλων αὐτῶν, ἐμπερικλείεται καὶ ἔξαντλεῖται ἡ Ζωὴ τῶν περισσοτέρων ἀνθρώπων.

Μὲ τὴν Ἰστορίαν τῆς Ἐπαρχίας τοῦ καθενός μας μᾶς συνδέει, — ὅπως καὶ μὲ τῆς Γενεθλίας Γῆς Μας τὴν Ἰστορίαν — ὁ πόνος.

Ἡ Ἰστορικὴ ὅμως ἐξέλιξις ἐνὸς τόπου εἶναι στενώτατα συνδεδεμένη μὲ τὴν φύσιν καὶ μὲ τὸ ξεχωριστὸν τοπεῖον.

Ἡ φύσις καὶ τὸ τοπεῖον εἶναι οἱ κυριώτεροι φορεῖς τῆς ἀνθρώπινης Μοίρας.

Κάθε λαϊκὸς πνευματικὸς πολιτισμὸς εἶναι συνδεδεμένος μὲ τὴν φύσιν καὶ μὲ τὸ τοπεῖον, καὶ γι' αὐτὸν καὶ ἡ ἔρευνα τοῦ ἐδάφους δὲν μπορεῖ νὰ ἀποχωριστῇ ἀπὸ τὸν θρύλον.

Μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς μου, βυθισμένα στὴν φυσιογνωμίαν τοῦ ἐδάφους τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης καὶ στὴν μορφὴ τῆς φύσεως εἰς τὴν δλότητά της ξεχωρίζω τέσσερα ὄνόματα, τέσσερες λέξεις, τέσσερες ἔννοιες, ποὺ ἐπιτρέπουν νὰ προσδιορίσωμε τὴν ξεχωριστὴν φυσιογνωμίαν τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης. ΣΜΟΛΙΓΚΑΣ, ΓΡΑΜΜΟΣ, ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΣ, ΑΩΟΣ.

Σ Μ Ο Λ Ι Γ Κ Α Σ: Ἔνας Τιτανικὸς ὅγκος, ποὺ μὲ τὸ ὕψος του τῶν 2.633 μέτρων, μᾶς βοηθάει νὰ ἀτενίσωμε περήφανα καὶ ἐκστατικὰ ἀπὸ τές πανύψηλες βουνοκορφές του τὴν θάλασσαν τοῦ Ἰονίου καὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ νὰ στείλωμεν χαιρετισμὸν στὸν Θεσσαλικὸν Ὁλυμπον.

Εἶναι τὸ Μυθολογικὸ βουνὸ τῆς Ἐπαρχίας μὲ τές στοιχειωμένες δρακόλιμνες Του, σὲ ὕψος 2.200. μέτρων.

Γ Ρ Α Μ Μ Ο Σ : Θὰ τολμοῦσα νὰ τὸ βαφτίσω ὡς τὸ «Στοιχειωμένο βουνὸ τῆς Ἐπαρχίας. Ἀπὸ τές κορυφές του ἀτενίζεις πρὸς τρεῖς κατευθύνσεις — Μακεδονίαν — Ἀλβανίαν — Ἡπειρον, καὶ στὴν πιὸ ψηλή του κορυφὴ «Τὴν Σκάλα τὴν

Πληκαδίτικη» ύπάρχει λίμνη. Έὰν ἡ ἀνάβασις στὸν Σμόλιγκα συνοδεύεται ἀπὸ τὸ συναίσθημα τοῦ δέους τοῦ Μεταφυσικοῦ, ποὺ συνέχει τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὅποιος ἔπιζει κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὸ συναίσθημα τῆς ἴδιας του σμικρότητος καὶ τὴν συγχώνευσίν του μὲ τὴν ἴδεαν τοῦ Ἀπείρου, ἡ ἀνάβασις καὶ ἡ παραμονὴ στὲς κορυφὲς τοῦ Γράμμου γεμίζει τὴν ψυχὴν ἀπὸ Ρομαντικὴν διάθεσιν καὶ νοσταλγικὸν ἔκχειλισμόν.

Σ ΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟΣ: Η κεντοικὴ ἀρτοία καὶ ἡ ὁργανικὴ φλέβα τῆς Ἐπαρχίας. Τὴν διασχίζει ὀλόκληρη ἀπὸ Β. ποὸς Ν. καὶ χωρίζει τὰ 46 χωριὰ τῆς Ἐπαρχίας σὲ δυὸ μεγάλες συστάδες. Συμβάλλει παρὰ τὴν Μέρτζιανην καὶ τὰ Μεσογέφυρα εἰς τὸν Ἀῶν, συναποκομίζει στὸ πέρασμά του τὰ μυστικὰ ὅλων τῶν χωριῶν τῆς Ἐπαρχίας καὶ φαίνεται σὰν νὰ ἐνσαρκώνει τὴν ἥχῳ τῆς χαρᾶς καὶ τῆς λύπης των. Μένει τις μὲ τὴν ἐντύπωσιν, πῶς τὸ ποτάμι αὐτὸν κρύβει στὸ βάθος του τὲς περιπέπειες τῆς ψυχῆς τῶν χωριῶν, ποὺ βρίσκονται κατὰ μῆκος τῶν ὁχθῶν του. Εἶναι δὲ γραφικώτατον τὸ θέαμα μιᾶς διαδρομῆς τοῦ Σαρανταπόρου κατ' ἀντίστροφον φοράν, δηλαδὴ ἀπὸ τὰς ἔκβολὰς πρὸς τὰς πηγάς του.

Τὰ διάφορα χωριὰ τῆς Ἐπαρχίας εἶναι ἔγκατεσπαρμένα ἐκατέρωθεν τῶν ὁχθῶν του, ἄλλα, σὲ ὑπώρειες καὶ κλιτύες βουνῶν, ἄλλα, σκαρφαλωμένα ψηλὰ στὲς κορυφές, ἀνάμεσα ἀπὸ ἐπιβλητικὰ τοπεῖα καὶ παρθένα δάση, ἄλλα, κυλισμένα σὲ μικρὲς πεδιάδες καὶ χαράδρες μὲ δρυιάζουσαν βλάστησιν καὶ ἄλλα, στὰ κράσπεδα ὑποβλητικῶν τοπείων, ποὺ περιβάλλονται ἀπὸ ἔλατα καὶ μεγαλοπρεπῶς ἀγρίαν φύσιν.

Καὶ ἀνάμεσα στὴ διασπορὰ αὐτή, ποὺ μὲ τὴν πτύχωση τοῦ ἐδάφους ἀποτελεῖ ἐνα πρωτότυπο καλλιτεχνικὸ Μωσαϊκό, προβάλλοντα στὲς κορυφές τῶν βουνῶν, στὲς ὁράχες καὶ στὲς κλεισώρειες, "Ομορφα Γραφικὰ ἔξωκλήσια, ἄλλα, πάλλευκα καὶ ἀσβεστωμένα καὶ ἄλλα, ἡμιερειπωμένα.

"Όλα ὅμως, σὰν σύμβολα καὶ σὰν προβολεῖς ἐνὸς ωραίου καὶ ἴδανικοῦ κόσμου.

"Όλα, σὰν ἔνα ὑπέροχο χαμόγελο, ποὺ γεμίζει μὲ χαρὰν καὶ ἀνακούφισιν τὴν ψυχὴν τοῦ ξενητεμένου, ποὺ γυρίζει στὴν Γενέθλια Γῆ Του. Καὶ παράπλευρα: Μέσα σὲ ὁρακοῦλες καὶ σὲ στενωπούς, ἀνάμεσα ἀπὸ καγκέλια καὶ κλεισοῦρες, βρίσκονται χτισμένα Εἰκονίσματα Σὰν σύμβολα συνδιαλλαγῆς τοῦ Παγανιστικοῦ καὶ τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου. Σὰν ἀπολιθωμένες θύμησες παληῶν ίστορικῶν γεγονότων. Η λεκάνη τῆς δεξιᾶς ὁχθῆς τοῦ Σαρανταπόρου περιλαμβάνει τὴν μᾶλλον πολιτισμένην ζώνην τῆς Ἐπαρχίας, μέσα σὲ ἐκδηλώσεις Ἀρχοντιᾶς λαϊκῆς τέχνης, πρωτοτύπου λαϊκῆς Ἀρχιτεκτονικῆς, Ἀγιογραφίας, Ξυλογλυπτικῆς καὶ λαϊκοῦ ἐν γένει πνευματικοῦ πολιτισμοῦ. Στὴν περιοχὴ αὐτή, ἡ φύσις καὶ τὸ τοπεῖον εἶναι πρόσφορα καὶ ἐπιδεκτικὰ γιὰ ἐπιδρομὲς ἐνῷ ἀντιθέτως ἡ λεκάνη τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Σαρανταπόρου, κατὰ μῆκος τοῦ Γράμμου καὶ τῆς Ἀρίνας (1.704 μέτρα ὑψόμετρον) μέχρι τῆς Μπριάζας καὶ τῆς Κονίτσης, παρουσιάζεται καὶ προβάλλει κατάλληλος γιὰ προστασίαν καὶ γιὰ λημέρια,

Καὶ ἔτσι:

ἡ Μοῖρα, μένει τις μὲ τὴν ἐντύπωσιν, πῶς χώρισε τὸ ἔδαφος καὶ τὸ τοπεῖον τῆς Ἐπαρχίας, σὲ δυὸ μεγάλες κατηγορίες καὶ ἐναπέθεσε ἀπὸ μὲν τὴν μίαν ὁχθην τοῦ Σαρανταπόρου τὴν εὔκολίαν γιὰ ἐπιδρομήν, εἰσβολὴν καὶ δημιουργίαν περιπετειῶν, ἀπὸ δὲ τὴν ἄλλην — σὰν ἀντιστάθμισμα τρόπον τινὰ — διεμόρφωσε τὸ ἔδαφος πρόσφορον γιὰ λιμέρι, γιὰ ἡρωΐσμὸν καὶ γιὰ ἐλευθερίαν,

Ίδού:

Ἡ πρώτη ἀμυδρὰ φυσιογνωμία τοῦ ἐδάφους τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης, στενώτατα συνυφασμένη καὶ μὲ τὸ νόημα τῶν ίστορικῶν της περιπετειῶν διὰ μέσου τῶν αἰώνων. **ΑΩΟΣ:** Τὸ θρυλικὸ καὶ ίστορικὸ ἐκεῖνο ποτάμι, ποὺ ἀγκαλιάζει τὴν Ἐπαρχίαν ἀπὸ τὸ νότιον μέρος. Εἳναι ὁ Σμόλιγκας εἶναι ὁ Γίγας τῆς Ξηρᾶς, ὁ Ἀῶος εἶναι ὁ Αἴας τῆς πεδιάδος καὶ τοῦ κάμπου. Εἳναι ὁ Σμόλιγκας εἶναι ὁ ἀκλόνητος καὶ ἀσάλευτος Γίγας, ὁ Ἀῶος εἶναι ὁ βιαστικὸς καὶ διαρκῶς μεταμορφωμένος σὲ Ναὸν Δωρικοῦ ρυθμοῦ, εἰς τὰ

'Ορεινοὶ καὶ μεδόριοι

Τοῦ κ. ΓΙΑΝ. Λ.

Κι ἦταν τότε ξακουστὸς ὁ Σέας, — ὁ χρυσορράφης — ποὺ σὰν ἔφτανε στὰ χωριά, ὕμιορφος καβαλλάρης, προκαλούσε ἀλαλαγμοὺς στὰ νέα κορίτσια καὶ φτέρωνε τὰ ὄνειρά τους.

«—“Ως ποὺ πηγαίνετε ράβοντας,

ἀδυτα τοῦ ὅποίου ἐτελετουργήθη ὅλη ἡ ἴστορικὴ ἐξέλιξη τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης.

Ἐὰν δῶμας ἡ ἴστορικὴ ἐξέλιξη τῆς Ἐπαρχίας εἶναι συνδεδεμένη μὲ τὴν φύσιν τοῦ ἐδάφους, ἡ μετανάστευσις καὶ ὁ ξενητεμὸς τῶν τέκνων τῆς εἶναι συνδεδεμένος καὶ αὐτὸς μὲ τὴν φύσιν καὶ τὸ ἄγονον τοῦ ἐδάφους.

Ο ξενητεμένος Κονιτσιώτης ἐπιστρέφει ὑστερα ἀπὸ ἀρκετὰ χρόνια καὶ προβάλλει καβαλλάρης στὸν κάμπον τῆς Κόνιτσας. Η ἀναμένουσα σύζυγός του, ἐὰν δὲν ξεπέρασε σὲ ὑπομονὴ τὴν Πηνελόπην τοῦ Ὀδυσσέα, πάντως ξέχασε τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τοῦ ἀνδρός της. Έκεῖνος δῶμας, δὲν ἐλησμόνησε, καὶ ἡ ἀναγνώρισις ἐπακολούθει πλέον ἡ συγκινητική.

‘Αλλ’ ἂς ἀφίσωμε τὴν λαϊκὴν δημοτικὴν Μοῦσαν νὰ μᾶς μιλήσῃ:

«Μιὰ κόρη μιὰ Κοντσιώτισσα
καὶ μιὰ Κοντσοτοπούλα,
πῶχ’ ἀσημένιον ἀργαλειό
καὶ φιλντισένιο χτένι
Στραβοπατάει τὸν ἀργαλειό
καὶ τρίζουν τὰ καρούλια.
Πραγματευτής ἐδιάβαινε
στὸν κάμπο καβαλλάρης
κοντοκρατάει τὸν μαῦρο του
Στὴν κόρη κουβεντιάζει
— Κόρη μ’, γιὰ δὲν παντρεύεσαι
δὲν πέρνεις παλληκάρι; —
«Κάλλιο νὰ σκάσει ὁ μαῦρος σου

μπαρμπά Δημήτρη, (τοῦ εἶπα τελειώνοντας) καὶ τί ράβετε;

— Φτάνουμ’ ώς τοὺς Βάλτους, τοῦ Ξηρόμερου, τὰ Γιάννινα, τ’ν (τὴν) Αρτα, τν (τὴν) Πρέβεζα κι τ’ Αγραφα κι ράβουμι κι κιντᾶμι πισλιά,

περὶ τὸ λόγο ποῦπες.

— Εγὼ χω ἄνδρα στὴν ξενητειὰ ἐδῶ καὶ δέκα χρόνια.

— Κόρη μ’ ἐγὼ εἶμ’ ὁ ἄνδρα σου ἐγὼ εἶμ’ κι ὁ καλός Σου.»

Ἐτελειώσαμε...

Τὸ ἀνυψωτικὸν καὶ ἐξευγενιστικὸν συναίσθημα ποὺ ἀφυπνίζεται μέσα μας μὲ τὴν θύμηση θρύλων ποὺ ὑπῆρξαν κάποτε πραγματικότης, εἶναι ἀρκετὸν νὰ μᾶς ἀποζημιώνει ἀπὸ τὴν ὑλιστικότητα καὶ τὰς πικρίας τῆς ζωῆς καὶ νὰ μᾶς ἀπολυτώσει ἀπὸ τὴν καθημερινὴ πεζότητα.

Καὶ ἡ προσπάθεια ποὺ κατέβαλε ἡ ταπεινότης μας γιὰ νὰ γνωρίσωμε σὲ γενικὲς καὶ ἀδρὲς γραμμὲς περιγραφῆς τὴν φύσιν καὶ τὸ τοπεῖον τῆς Ἐπαρχίας — χωρὶς νὰ ὑπεισέλθῃ σὲ λεπτομέρειας, ἡ προσπάθεια αὐτὴ — ἐπαναλαμβάνομεν — εἰς τί ἀπέβλεπε; ΑΠΑΝΤΩΜΕΝ: ‘Απὸ λογοτεχνικῆς μὲν πλευρᾶς: ‘Ητανε μιὰ ἀμυδρὰ εἰκὼν περιγραφῆς ΑΠΟ ΤΟ ΧΡΩΜΑ, ΑΠΟ ΤΟ ΦΩΣ, καὶ ΑΠΟ ΤΗΝ ΨΥΧΗ τῆς θρυλικῆς καὶ ἴστορικῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης τῆς Ήπείρου μας.

‘Απὸ Παιδαγωγικῆς δὲ πλευρᾶς καὶ ἀπόφεως ἦτανε καὶ εἶναι:

‘Ενα ἐρέθισμα Παιδαγωγικόν, Πατριδογνωστικὸν διὰ τὴν σύνταξιν Πατριδογνωστικοῦ Ἀναγνωστικοῦ τῆς Ἐπαρχίας ἐκ μέρους τῶν δασκάλων καὶ διδασκαλισῶν τῶν 46 χωριῶν τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσης.

κάπες, κουντουκάπια, σταυρωτά, ταμπάρα κι ὅτι⁽¹⁾ βροῦμι. Μὰ τί νὰ σ'(οὐ) ποῦ δάσκαλέ μ' — (προσέθεσε μὲ βαθὺ παράπονο ὁ γέρο Νίκηλας) — χάθ'η) καν τώρα ἵκειν' οἱ τεχνίτις πούλεγες, πώς ἔγραφαν κι ὅχ' πώς ἔρραβαν τὰ χέρια τε(ου). Τώρα βγῆκ' ἡ μηχανή κι πάηκαν (πῆγαν) τὰ καλὰ τὰ ραψίματα κι τὰ ὅμορφα τὰ κιντίδια, π'(οὐ) μ' (οὐ) χάλασαν τὰ μάτια μ' κι μ'(οὐ) πῆραν τὸ φῶς μ'(οὐ).

Τότινις οἱ ραφτάδες κάθουνταν μερόνυχτα μὶ το ὑβελόν⁽¹⁾ στοῦ χέρ⁽¹⁾ γιὰ νὰ καλουράψ'ν κι νὰ καλουκιντήσ'ν ἔνα πισλὶ κι μὴ ρουτᾶς πόσου καμαρών' ἐκεῖνος π'(οὐ) θά φκειανε τοὺ καλύτερου. Τώρα κι οἱ ραφτάδες κ(υ)τάζ(ου)ν νὰ πάρουν μουναχὰ τὸ μιργιάτ⁽¹⁾ κουτ'(οὐ)ς κι δὲν τ'(οὐ)ς μέλ(ει) ἀνθὰ γέν(η) καλὰ κι ὅμορφ(α) ἡ δ(οὐ)λειά. Δὲν ἔχ(ει) τώρα, δάσκαλέ μ(οὐ), πουμουνὴ ού κόσμους σὰ μνιὰ βουλὰ (π(οὐ) δ(οὐ)λεύαμαν ἥμεῖς...».

Οἱ ραφτάδες τοῦτοι ἦσαν Τζουμερκιῶτες καὶ τοὺς ἔλεγαν Μπουκαραίους. Γιὰ νὰ συνενοοῦνται μεταξύ των, εἶχαν τὰ μπουκαραϊκά, μιὰ συνθηματικὴ γλώσσα, μισοβλάχικη.

—Στίεις μπουκαραϊκά (ξέρεις ράφτικα);

—Στίου (ξέρω).

Ποῦ τρέτσ' σι οἱ ντόμους; (ποῦ πῆγε ὁ νοικοκύρης);

—Φούζτζι στοὺ μπουνολοΐ (πῆγε στὸ χωράφι).

“Οπως οἱ Μαστόροι τὰ κουδαρίτικα. Οἱ Καλαϊτζῆδες τὰ ἀλειφιώτικα. Οἱ Κουμπογιαννίτες τὰ σφινιάρικα. Κι οἱ Βαγενάδες τῆς Σωπικῆς, τὰ σωπικώτικα...

—Ο—

Αὐτὸ ποὺ λέμε «λαϊκὴ τέχνη», δὲν εἶναι πάντοτε Τέχνη. Τὶς περισσότερες φορὲς — τὶς πιὸ εύτυχισμένες μάλιστα — εἶναι μιὰ ἄρτια τεχνική. Μὲ μακριὰ παράδοση, μακρόχρονη σπουδὴ κι ἔνασχόληση, πλήρη γνώση τῶν ὑλικῶν καὶ ταλέντο.

Ἡ γόητεία ποὺ ἀσκεῖ, δὲν εἶναι αἰσθητικὸς κραδασμός, ἀλλὰ ὅπτικὴ συγκίνηση πρὸς τὴν «εἰδικὴ ποιότητα καὶ ζεστασιὰ» τοῦ ἔργου, ποὺ περιέχει προσωπικὸ μόχθο κι ἀγάπη γιὰ τὴν τελειότητα, ἴδιαίτερα σήμερα, ποὺ τὸ χειροτέχνημα ὅσο πάει κι ἔξαφανίζεται.

Ψυχὴ παίρνει ἡ λαϊκὴ τέχνη, ὅταν ἡ τεχνικὴ της γονιμοποιεῖται ἀπ' τὸ εἰδικὸ συγκινησιακὸ στοιχεῖο, ποὺ λέγεται μεράκι. Τὸ μεράκι εἶναι μία «ἔγρηγορση», ἐκφράζει τὴν ἀγωνία τοῦ χειροτέχνη γιὰ τὴν «ποιότητα» (χρωματικὴ καὶ πλαστικὴ) τοῦ ἔργου καὶ ὑποθάλπει τὴν ἀπόδρασή του ἀπ' τὴν φυλακὴ τοῦ «οἰκονομικοῦ ἀποτελέσματος» καὶ τοῦ «αιμητίσμοῦ τῆς παράδοσης».

Ἡ ὑπαρξη τῆς ἀγωνίας αὐτῆς καθ' εαυτῆς, βγάζει ἔξω ἀπ' τὸ λιγώτερο ἢ περισσότερο πληκτικὸ τέλμα τῆς καθημερινότητας, τὸ ἔνστικτο τοῦ τεχνίτη, καὶ τὸ καθοδηγῆ μὲ σιγουριὰ πρὸς τὴν περιοχὴ τοῦ Όραιού. Δὲν ἔχει σημασία, ποὺ τὸ μεράκι τοῦ χειροτέχνη δὲν ἔφτασε ποτὲ νὰ μεταπλαστῇ σὲ ὅραμα μὲ ἀξιώσεις, πάνω στὴν ἀποκάλυψη τῶν ὑπερβατικῶν καὶ ἄχρονων μυστικῶν τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, ἢ νὰ δώσῃ δυνατότητες μέθεξης σὲ τόπους θαύματος, λεφτεριᾶς καὶ ἔγκαρδιότητας.

Αρκεῖ ποὺ κατάφερε, σὲ κάποιες ἀκριβὲς περιπτώσεις «πρωτοτυπίας καὶ παραλλαγῆς», νὰ διοχετεύσῃ τὶς «μικρὲς» ἀγωνίες καὶ λαχτάρες τοῦ τεχνίτη, —τὸ βαθὺ του ὄνειρο — ποῦταν καὶ συλλογικὲς προσδοκίες, ἀνέκφραστες τοῦ καιροῦ του, σ' ἔνα κόσμο διακοσμητικῶν συμβόλων καὶ νὰ προκαλέσῃ (σκανδαλίζοντας τὸν συντηρητισμὸ τοῦ πελάτη καὶ τὸν ἀσκητισμὸ τῆς παράδοσης) μὲ τὶς ἔκμυστηρεύσεις τῶν ἀνθρωπομορφικῶν, ζωομορφικῶν καὶ φυτομορφικῶν στοιχείων τοῦ πανάρχαιου μύθου — ἔκφραση παρενθετικὴ τῶν ἐπικαιρικῶν ἔρεθισμῶν —, χαμηλόφωνους ψιθυρισμοὺς ἀρνησης τοῦ συμβατισμοῦ, κι ἀπόδρασης «ἀπ' τὴ σκοτεινὴ φυλακὴ τῆς πραγματικότητας, ὅπου λιμνάζει ἡ στενοχώρια κι ἡ πλήξη»..

Τοῦτο τὸ αἰσθητικὸ φαινόμενο, ἐναρμονίζεται πρὸς τὸ ἀντικείμενο τῆς τέχνης καὶ τὴν ἴδεολογία τῆς ἐποχῆς...

Τὸ ἀνέβασμα τῆς τέχνης στὰ καθολικὰ ὁράματα, δὲν εἶναι ὑπόθεση μιᾶς ἡμέρας. Ἀκολουθεῖ μιὰ μακριὰ διαδικασία «συσσώρευσης» σὰν αὐτὴ τῆς χιονοστιβάδας, ποὺ στὶς πρῶτες κι ὅλας φάσεις της τείνει ν' ἀπομακρύνῃ τὸ ἀντικείμενο ἀπ' τὴν καθημερινότητα. Προϋπόθεση ιστορική: Νὰ πυκνώνη σὲ νοήματα, προσδοκίες κι ἀξιώσεις ἡ ζωή.

Ἡ διεργασία τούτη, ποὺ παίρνει τὴ μορφὴ πνευματικῆς ἀναγκαιότητας, κι εἶναι ὑπόθεση μιᾶς εύνοημένης κοινωνικὰ ὅμιλας (σπάνια καθολικὴ) ἀκολουθεῖ, ἀνάλογα πρὸς τὸ βαθμὸν αὐτονομίας τῆς ὅμιλας, ἀργὸν ἢ γρήγορο ρυθμό. Πολλὲς φορὲς ὅταν ἡ αὐτονομία δὲν ὀλοκληρώνεται, ἡ διεργασία σέρνεται ταλαιπωρούμενη ἀπὸ τὶς ἀναστολὲς τοῦ οἰκονομικοῦ ἀποτελέσματος καὶ τὸ μιμητισμὸν τῆς παράδοσης, στὶς παρυφὲς τοῦ αἰσθητικὰ Ωραίου... Σὲ χαμηλοὺς τόνους. Σὲ σιγανὲς φωνές. Δίχως πετάγματα. Ὅπως ἔγινε μὲ τὴ λαϊκὴ τέχνη, ὅλα τοῦτα τὰ χρόνια τῆς οἰκονομικῆς ἄνθησης τοῦ ὁρεινοῦ χώρου, στὴν αὐγὴν ὅπως λένε, τοῦ νεοελληνικοῦ καπιταλισμοῦ...

«...Εἶπα στὴν κεντήστρα: Γιατί τὸ τελευταῖο μικρὸν ζῶο δὲν ἥταν τόσο ωραῖα πλουμισμένο ὅπως τἄλλα: Μ' ἀποκρίθηκε: Πρέπει ν' ἀφήνουμε πάντα ἕνα ἔτσι, γιὰ νὰ μὴν ἐρεθίζουμε τοὺς θεούς. Ἡ τελειότητα ἀνήκει σ' αὐτούς...».

—Ο—

Στὸ Γαναδιὸ σφάζουν τὰ βόδια ὅταν γεράσουν.

Καὶ τῆς κυρὰ-Πάναινας, σφίγγονταν ἡ καριδά... Εἶχε τόση πίκρα! Ἐπρεπε νὰ δοθῇ ὁ Ρούσης, τὸ βόδι τοῦ σπιτιοῦ, στὸ χασάπη, ποὺ τὰ δόντια του εἶχαν πέσει. Κι ἄλλο δὲν ἔπαιρνε. Φθάσαμε στὸ τέρμα τοῦ δρόμου.

Κόμπος στὸ λαιμό. Κι ἀτέλειωτη λύπη... Πῶς νὰ τὴν καταλάβουμε μεῖς οἱ ἄλλοι;

Ποὺ ἡ κυρὰ-Πάναινα, οὔτε καὶ νὰ τὸ συλλογίζεται δὲν ἥθελε. Οὔτε καὶ τὸνομα ἥθελε νὰ μάθῃ κείνου, ποὺ θὰ τόπαιρε.

Ἐτσι ἥταν. Μέσα της ὁ Ρούσης ἥταν ἡ ἀγρύπνια τῆς ζωῆς...

—Πρῶτα ὁ Ρούσης, στοχάζονταν. Κι ἔπειτα μεῖς οἱ ἄλλοι...

—Ἀπὸ τὰ παιδιά μου ἀκουσα καὶ πικρὰ λόγια... Ἐνῷ ὁ Ρούσης τόσα χρόνια... Ἀπ' αὐτὸν ζήσαμε...

“Οταν ἥρθεν ἡ ὥρα νὰ κατεβῇ στὸ Χαντσαούσι, γιὰ νὰ παραλάβῃ τὸ Ρούση, ἡ κυρὰ Πάναινα, τέλη Ὁκτώβρη, ὅπως γίνονταν κάθε χρόνο,

—Τὰ βόδια ἔμπαιναν στὴ σειρά, κατεβαίνοντας ἀπ' τὸ Περβόλι, κι εἶχαν ἀμπροστὰ τὸν Ρούση, σὰν πιὸ γηρασμένο. Κοκκινόξανθο, βαρύ, ἀργό. Σὰν ἀρχοντα... Ἄλιμονο ἀν κάποιο νιώτερο βιάζονταν νὰ προσπεράση... Κι ὅταν διάβαιναν τὸ ποτάμι, ὁ καθένας ἔμπαινε δίπλα στὸ δικό του. Τὸ χάϊδευε στὸ σβέρκο κι ἐκεῖνο ἀνατάραζε τὴ βρεγμένη τραχηλιά του... —

...δείλιασε. Ἀπ' τὸ κατώφλι τῆς πόρτας, ξαναγύρισε. Κι ἔστειλε τὴν Οὐρανία.

—Ο—

Σὰν τέλειωναν τ' ἀλώνια, κάθε χρόνο, ἔστελναν τὰ βόδια στὸ Περβόλι ἀντίκρου. Τάβλεπες ἀπ' τὸ χωριὸ σὰ μερμύγκια, κάτω ἀπ' τὴν κορφὴ τῆς Γύφτισσας. Κι ὅλο τὸ καλοκαίρι, ίσαμε τὰ πρῶτα ὀργώματα, οὕτε καὶ νοιάζονταν γι' αὐτὰ κανένας.

Μιὰ φορὰ τὶς δεκαπέντε, ἔνας χωριανός, σκαρφάλωνε στὴν πλαγιά, κι ἀπλωνε ἔνα σακκὶ ἀλάτι, σὲ κάτι πέτρες ἀσπρες καὶ λεῖες, τὴν ἀλατσιά, πούμοιαζε μὲ ταψί, στὰ οιζὰ τοῦ Περβολιοῦ, ἔρχη μιὰ κλεφτὴ ματιά, (τὰ βόδια κεῖ ψηλά, ἀγριεμένα δὲν ἀνέχονταν μήδ' ἄνθρωπο, μήδ' ἄλλο ξένο, ἀνάμεσα τους) καὶ βιάζονταν νὰ ἐξαφανιστῇ.

Λένε πώς δὲν πρέπει νὰ κάθεσαι στὶς ἀλατσιές, γιατὶ τὰ τελώνια μόλις μυριστοῦν ἀλάτι, πέφτουν καταπάνω κι εύκολα δὲν γλυτώνεις.

Τίποτ' ἄλλο...

Τὰ βόδια μόνα τους βολεύονταν ἀπὸ ράχη, σὲ ράχη, γιὰ βοσκή. Στὰ λακκώματα γιὰ νερό. Στὸ στάλο, γιὰ νὰ σταλιάσουν καταμεσήμερο. Στὰ οιζὰ τοῦ Περβολιοῦ γι' ἀλάτι.

“Αν ἔπειφτε λύκος ἢ ἀρκούδα, μούγκρι-

ζαν δόλονυχτίς και τὰ μουγκριτά τους ξεσήκωναν τὸ χωριό. Ἐβγαζαν οἱ χωριανοὶ τὰ κεφάλια στὰ παραθύρια κι ἀφουγκράζονταν ἐναγώνια, τὶς ἐναλλαγὲς τῶν οὐρλιαχτῶν ἀπ' τ' ἀγρίμια, μὲ τοὺς μυκυθμοὺς τῶν βοδιῶν. Προσπαθοῦσαν νὰ μαντέψουν τὶς φάσεις τοῦ ἀγώνα. Χρόνια τώρα και ξεχωρίζαν τὸ μικρὸ ἀπ' τὸ μεγάλο κίντυνο. Τὰ βόδια ἔμπαιναν ἀκτινωτὰ σὲ κύκλο, τόνα μὲ τ' ἄλλο, ἀνταμώνοντας τὶς οὐρὲς στὸ κέντρο, γιὰ νὰ παιρνουν θάρρος. Κι ἀμάχονταν μὲ τὰ κέρατα τ' ἀγρίμι, ἵσαμε ποὺ νὰ τὸ ἀπελπίσουν ἀπ' τὰ χτυπήματα. Ἡταν φερότις ποὺ δὲ ἀγώνας κράταγε δλη τὴ νύκτα. Είτε, γιατὶ ἔπεφτε κοπάδι ἀπὸ λύκους. Είτε γιατὶ εἶχαν νὰ κάνουν μὲ ἀρκοῦς. Κι ἀρκούδα εἶναι πολυμήχανο θερέο... Ἀποσύρεται σὰν ἀποκαμωμένη κι ἐπανέρχεται... Καμμιὰ φορὰ πετάει λιθάρια γιὰ νὰ ξεγελάσῃ. Ὡστόσο, δὲν εἶχεν ἀκουστεῖ, στὰ χρόνια μας, νὰ λείψῃ βόδι τὸν Ὁκτώβρη, μὲ τὸ γυρισμό... Στὰ δργάματα...

* * *

Ἡ κυρὰ Πάναινα εἶναι μιὰ τυπική, μεσαία περίπτωση, τῶν τελευταίων χρόνων, κλειστῆς οἰκονομίας μ' ἐλάχιστο ἐκχρηματισμό, σ' αὐτοὺς τοὺς δρεινοὺς χώρους.

«Ἐνα δέντρο. Ἐνας βράχος. Ἐνα σύννεφο». Δίχως καμμιὰ βοήθεια ἀπ' ἔξω (‘Ο κὺρο - Πάνος ἀπ' τὴ Βλαχιὰ εἶχε ξεχαστεῖ. Καμμιὰ φορά, οἱ ξενητεμένοι χάνονταν στὴ Βλαχιά. Μὲ τὸν καιρό, ἔφτιαχναν ἄλλες οἰκογένειες ἐκεῖ. Κι ἀποξεχνιοῦνταν. Καὶ τότε μήτε γράμμα, μήτ' ἀντιλογιά.

....—Πρὸιν ἀπὸ εἴκοσι πέντε χρόνια, εἶχαμε παντρευτεῖ. Καὶ μείναμε μαζί, πέντε χρόνια, ἐννιὰ μῆνες, τρεῖς μέρες καὶ δυὸ νύχτες. Ἰσα - Ἰσα γιὰ νὰ κάνουμε δυὸ παιδιά... Κι ἔπειτα... Ἀπὸ τὴ Βλαχιὰ τὰ μηνύματα ἀραιώναν, ἵσαμε ποὺ νὰ σταματήσουν. Γιὰ πάντα... Τί φελάει νὰ κουβεντιάζουμε στὸν ἀέρα... Κι δταν μούστελνε γράμματα δούλευα καὶ τώρα τὸ ἴδιο κάνω. Μόνο ποὺ μεγάλωσαν τὰ παιδιά καὶ πήραμε τὸν ἀπόθαρρο μας... Ὁ ἔνας βοη-

θάει τὸν ἄλλον... Ὁ Ρούσης μᾶς βοηθάει δλους... Τώρα δμως τί θὰ γίνη;... Τὸ δργωμα καὶ τ' ἄλλωνισμα;... Ὁ σέμπρος, θὰ πάρη ἄλλον σέμπρο κι ἐμεῖς θ' ἀπομείνομε μοναχοί.

—Οὐρανία, ἔ! Οὐρανία... Κατέβα κι ἥρθαν τὰ γίδια...

—Δὲν μπορῶ μάνα. Ἀνάβω τὸ καντήλι γιὰ τὰ πεθαμένα.

—Μώρ' ἄς τὰ πεθαμένα καὶ κύτταξε τὰ ζωγτανά...».

Ἡ κυρὰ Πάναινα δὲν εἶχε φαντασία καὶ δὲν μπλέκονταν μὲ μύθους. Ἐβλεπε τὰ σῦκα - σῦκα καὶ τὰ καρύδια — καρύδια...

Τὰ πράγματα ἦταν μετρημένα, στὴν οἰκονομία της. Πέντε στρέμματα στὰ ξερικά, ἕνα στὰ ποτιστικά, ἔδιναν ἑφτὰ μὲ δκτὼ ταγάρια σιτάρι. Καὶ ἕνα ταγάρι βρώμη ἢ κριθάρι. Ἀνάλογα τὴ χρονιά. Κάθε ταγάρι, πάει σαράντα δκάδες.

Τὸ βαρκὸ — πίσω ἀπ' τὸ σπίτι — ἔβγαζε γύρω στὰ ἔξη φορτώματα ρόκα — καλαμπόκι καὶ φασόλια τῆς χρονιᾶς. Παλιότερα στὸ βαρκὸ ἔμπαινε καὶ λινάρι. Ἐτσι βγάλε τὸ ἔάτι τοῦ μυλωνᾶ, (δὲ πέτρινος χερόμυλος τῆς αὐλῆς ἀπὸ χρόνια ἦταν σ' ἀχρηστία), τὶς λειτουργιὲς τοῦ παπᾶ, τὸ ντραγατικό, τὴ ρόγα τοῦ τσοπάνη, τὸ σπόρο γιὰ τοῦ χρόνου, ἔξασφαλίζονταν κάθε χρόνο τὸ ψωμί, οἱ χυλοπήτες, δὲ τραχανάς. Περίσσευε καὶ κάτι γιὰ ἐκχρηματισμό...

Οἱ πέργουλες κι οἱ καρυές, στὰ Παλιοχύματα, μαζὶ μὲ τὶς μουριὲς στὸν δβορό (τὴν αὐλή), ἔδιναν ἕνα μεγάλο κάδο κρασί. Δυὸ νταμιζάνες τσίπουρο τὸ χρόνο, ρετσέλια, σμπέκια, πελτὲ καὶ πετμέζι.

Τὰ δχτὼ γίδια καὶ τὰ δυὸ πρόβατα, (σημαδεμένα στ' αὐτιὰ μπροστακλείδικα τὸ καθένα μὲ τ' ὄνομά του: Καλέσια, Ρούσια, Φλώρα, Μπάλια, Ρείκου...) ἀφηναν μὲ τὸ γαλομέτρι,

— παλιὰ τσελιγκάδικη συνήθεια, νὰ μετριέται δυὸ φορὲς τὸ καλοκαίρι, πρὸιν τὸ μαρκάλο τοῦ Αὔγούστου, στὸ κοινὸ κοπάδι τοῦ χωριοῦ μέσ' τὶς παλιὲς σαρακατσάνικες καλύβες καὶ στρούγγες τῆς Ἀη-Βαρβάρας, (στὴ Παλιὰ Σιουπόστιανη) ἢ συμ-

μετοχή τῶν ζωντανῶν τοῦ καθενός, στὸ γάλα μιᾶς ἡμέρας, ὥστε μὲ τὸ μέτρο αὐτό, νὰ καθορίζονται γιὰ τὸν καθένα μέρες γιὰ ἀρμεγμα...

γύρω στὶς πενήντα μ' ἔξηντα ὅκαδες τυρὶ καὶ μία μπούταινα — εἴκοσι ὅκαδες — βούτυρο... κάθε χρονιά.

Κοντὰ σ' αὐτὰ πρέπει νὰ προσθέσῃ κανένας: τὸ γάλα γιὰ τὰ παιδιά, ὕστερ, ἀπ' τὸ Πάσχα, «πὸν ἀπόκοφταν» τὰ κατσίκια καὶ τ' ἀρνιά. Τὸ κρέας, (καμμιὰ δεκαριὰ φορὲς τὸ χρόνο), ποὺ ἔξασφαλίζονται μὲ τὶς ἀνταλλαγὲς

(—Θὰ σφάξω ἐγὼ τὰ Χριστούγεννα, θὰ σφάξης ἐσὺ τὶς Ἀποκριές. Θὰ σφάξω ἐγὼ τὸ Δεκαπενταύγουστο, θὰ σφάξης σὺ τῶν Ταξιαρχῶν, ποὺ γιορτάζει τὸ χωριὸ καὶ θὰ μᾶς ἔρθουν μουσαφιρέοι...).

Τὰ λουκάνικα. Τὸν παστούριμά.

— Τ' Ἀη Φιλίππου, τσάκιζαν τὸ σφαχτό, τόβραζαν σὲ μεγάλα κομμάτια. Χωριστὰ τὰ πόδια. Χωριστὰ τὸ στῆθος. Ἐπειτα, ἐνα - ἐνα στὸ καδί, σὲ στρώσεις, μ' ἄλατι χοντρό. Μιὰ βδομάδα. Νὰ παστώσῃ. Κι ἀπέ, τόβραζαν μονοκόμματο στὸν ἀέρα, νὰ ξεραθῇ...

Τὰ τομάρια, ποὺ τὰ κρέμαγαν στὰ κουτσέκια, τεντωμένα, μὲ κάτι μικρὲς βέργες ἀπὸ κλήματα, γιὰ νὰ τὰ βλέπῃ ὁ μουστερής ἀπὸ τὴν Κόνιτσα, ποὺ τὰ παζάρευε κάθε χρόνο... καὶ προσπαθοῦσε νὰ τοὺς γελάσῃ... Καὶ τὸ μαλλί.

Κλαδὶ γιὰ τὰ ζωντανά, ξύλα γιὰ τὴ φωτιά, δαδὶ καὶ κουκοσούλες (κουκουνάρια) γιὰ προσάναμα, βέργες γιὰ τὰ κλήματα, ἔφερνε ἡ κυρὰ-Πάναινα, πέραπ' τὸ ποτάμι καὶ τὰ ξάπλωνε ἀριστερὰ στὸν ὄθιορό, πιστεύοντας πῶς ἔτσι ξεγελάη τὸ χωροφύλακα, ποὺ ἔλεγχε τὴν προέλευση. Στὴν πραγματικότητα ὅμως ἡ κυρὰ-Πάναινα κι ὅλες οἱ Γαναδιώτισσες, πέντε - πέντε, δέκα - δέκα, γιὰ νὰ δίνῃ θάρρος ἡ μιὰ στὴν ἄλλη, φρόντιζαν στὰν κρυφά, κι ὅταν ἔλειπε ὁ χωροφύλακας, νὰ τὰ κουβαλοῦν ζαλικωμένες ἀπ' τὴν Λουπότσανη καὶ νὰ τὰ κουκουλώνουν στὰ κατώγια...

‘Ωστόσο ἔξω ἀπ' ὅλ' αὐτά, ποὺ κλείνουν τὸν κύκλο τῆς κλειστῆς οἰκονομίας,

(στὸ χωριὸ ἦταν οἰκογένειες ποὺ δὲν ἔξασφαλίζαν τὸ ψωμὶ τῆς χρονιᾶς κι ἔτρωγαν κρέας δυὸ φορὲς τὸ χρόνο. Καὶ γι' αὐτὸ... Μακάρι!) πολλοὶ Γαναδιώτες, ἀπ' ὅταν ἀρχισαν τὰ παζάρια καὶ τ' ἀλισθερίσια ἔσπερναν στὸν Ἀντζερούχι καὶ στὰ Παλιοχύματα, ποὺ τὸ σήκωνε ὁ τόπος καὶ κορκάρι. ‘Ἐνα μέτρο χωράφι, δύο ὅκαδες κορκάρι... Καὶ τὸ μοσχοπούλαγαν στοὺς κάμπους. Στὸ παζάρι τῆς Κόνιτσας. Ἀπ' ὅπου ἔπαιρναν τ' ἄλλα χρειαζούμενα τοῦ σπιτιοῦ. Στὸ Τσάμικο τὸ λάδι. Στὴ Δυτικὴ Μακεδονία... Τὸ κακὸ εἶναι πῶς ὁ Ἀντζερούχης εἶναι μικρὸς καὶ δὲν ἔφτανε γιὰ ὅλους...’

‘Ερχονταν χρονιὲς καὶ τὸ κορκάρι ἔφτανε τὶς σαράντα δραχμὲς τὴν ὅκα καὶ... «μὴν ἔχετε κι ἄλλο»...

Ἡ κυρὰ Πάναινα, ἔβαζε στὸν Ἀντζερούχη μιὰ λωρίδα, ἵσαμε ἑκατὸν πενήντα μέτρα γῆς κορκάρι, κάθε χρόνο...

Παλιότερα πήγαιναν στὸ βουνό, πρὸς τὴν πλευρὰ τῆς Λουπότσανης, στὸ Πηγαδάκια, στὸ Σέλωμα καὶ τὴ Νταλιόπολη, οἱ χωριανοὶ καὶ μάζευαν τὸ σαλέπι, ποὺ τὸ στέγνωναν καὶ τὸ πουλοῦσαν στὸ Παζάρι τῆς Κόνιτσας. Κι ἀκόμα παλιότερα, μάζευαν στὰ πουρνάρια τὸ πρινοκόκκι (τὸ κρεμέζι) ποῦχε πέραση μεγάλη γιὰ κόκκινη βαφὴ καὶ καλὴ τιμὴ. Ἀπὸ κεῖ βγῆκε κι ἡ λέξη κόκκινο. Τώρα ὅμως καὶ τὸ σαλέπι δὲν τὸ παίρνει κανένας καὶ τὸ πρινοκόκκι, ἀπόταν βγῆκαν οἱ χημικὲς βαφές, ξέπεσε καὶ κανένας δὲν ἀσχολεῖται μ' αὐτά...

«...Γέρικο σπίτι, βουβὸ σὰν πέτρα...

‘Ἐνῶ τ' ἄλλα γύρω μου τραγουδοῦσαν, σὰν πουλιὰ καὶ γελοῦσαν...».

Τὸ σπίτι τῆς κυρὰ - Πάναινας, ἦταν ἔνθετο, μέσα στὸ πελώριο κι ἔρημο πέτρινο Κουτσέκι τοῦ χωριοῦ. Σωστὸ κάστρο, βουβὸ κι ἀκατάλυτο.

Στὸ Κουτσέκι τοῦτο, ἔμενε τὰ παλιὰ χρόνια, ὁ Σιούμπασης. ‘Αντιπρόσωπος τοῦ μπέη τῆς Κολώνιας, ποὺ ἔλεγε πῶς προστάτευε τὸ χωριὸ νὰ μὴν κακοπάθη ἀπ' τοὺς ὄλλους μπέηδες. Λίγο πιὸ πάνω, στὸ ἔμπα τοῦ χωριοῦ, ἀπ' τὴ Μεσαριά, ἔμεναν τὰ παλληκάρια τοῦ Σιούμπαση. Στὴ Ντάπια... Ποὺ ἀλώνιζαν τὸ χωριὸ

δταν ήθελαν... Μαῦρες μέρες μ' ἀκριβὰ πληρωμένο φύλαγμα.

Σὰν «σήκωσε τ' ἀγαλήκια καὶ τὰ σιουμπασλίκια» ἀπὸ τὸν τόπο, δὲ Μεχμέτ Πασά - Κιουταχής, στὰ 1831, «πῆγε κατὰ διαόλου» δὲ Σιούμπασης. 'Αλλ' ἥρθαν οἱ Μουλτεζίμηδες.

Σάμπως δύναμες μὲ τὸ σήκωμα τ' ἀγαλικιοῦ, νὰ σῆχασε δὲ τόπος ἀπὸ τοὺς ἀρθανίτες; Δὲ βαρυέσαι. Τίποτα δὲν ἔγινε. Οἱ Κολωνιάτες ἤξεραν τὸ τροπάρι καὶ δὲν τὸ σταμάτησαν. Κάθε τόσο, νᾶσου καὶ ξεσηκώνονταν. Κι ἐπαιρναν σβάρα τὰ χωριὰ γιὰ πλιάτσικο. 'Ο Νατζήπ μὲ τὰ παλληκάρια του ἀπὸ τὸ Λεσκοβίκο, τρεῖς δόλόκληρες μέρες ἔκατσε ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Βαγγέλη Ξυνοῦ, στὸ Γαναδιό, καρτερώντας τον. 'Αλλὰ δὲν ἔκανε τίποτα. Τὸ σπίτι βάσταξε. 'Αψηλὸ κι ὀχυρωμένο δύπως εἶναι... Παλιότερα σκότωσαν τὸ Μουχτάρη τοῦ χωριοῦ Κώστα Τζιμινάδη, ώς βρῆκαν τὰ σπίτια κατάκλειστα...

'Αρρώστεια βαρειά, τοῦτοι οἱ Κολωνιάτες, γιὰ τὸν τόπο, ἀπὸ τότε ποὺ στάθηκε...

Οἱ μουλτεζίμηδες (οἱ δεκατιστές), ἔβαζαν στὸ Κουτσέκι τὸν 'Ι σ τ η ρ ἄ. Φόρο σὲ εἶδος πάνω στὰ γεννήματα. Τὸ στάρι. Τὸ καλαμπόκι. Τὴ βρύζα. Τὸ κριθάρι...

Γιὰ τὰ σταφύλια, τὶς πατάτες, τὰ κρομμύδια, τὰ φασόλια, τὴ φακή.. δ φόρος πληρώνονταν σὲ χρῆμα...

Πίσω ἀπὸ τὴ μεγάλη ξύλινη πόρτα, τῆς κυρὰ - Πάναινας, μὲ τὰ πλατειὰ γυφτόκαρφα, καὶ τὴ βαρειὰ σιδερένια ἀμπάρα, (περάτη) — τὴ μέρα ἡ πόρτα ἔκλεινε μὲ μάνταλο — ἔνας στενὸς διάδρομος, ἀκολουθώντας τὶς σταλαγματιὲς τοῦ Κουτσεκιοῦ, πήγαινε κατηφορικὰ ἵσαμε τὸ βαρκό. Φυτεμένο μ' ὄψιμο καλαμπόκι — γιατὶ κρατάει ἀργὰ νερὸ δ τόπος — καὶ λάχανα... 'Ο οὐρανὸς σκεπασμένος. Λίγο ἀπὸ τὴν δστρέχα τοῦ Κουτσεκιοῦ, λίγο ἀπὸ τὸ κρεμασμένο ψηλὰ στοὺς τοίχους, κλαδί. ('Εδῶ στ' ἀπόσκιο, τὸ κρατάει φρέσκο).

Τὸ καλντερίμι δὲν φαίνεται. Χρόνια τώρα οἱ σβουνιὲς τῶν ζώων, πατικωμένες, ἔφτιασαν μιὰ δεύτερη στρώση, μα-

λακιὰ σὰ κλούφα (χαλί). "Όσο πλησιάζεις πρὸς τ' ἀχούρι, στὸ ἴσογειο τοῦ Κουτσεκιοῦ, σὲ παίρνει ἡ μπόχα ἀπὸ τὰ μάτια. Παρ' δὲ τὴν προσπάθεια τῆς κυρὰ Πάναινας, οἱ ποτισμένοι ἀπὸ χρόνια τοῖχοι, δὲν στάθηκε δυνατὸ νὰ ξεδόσουν..

Πάνω ἀπὸ τ' ἀχούρι, τὰ δυὸ δωμάτια τοῦ σπιτιοῦ. "Οπως τ' ἀχούρι εἶναι ξετάβανο καὶ τὸ πάτωμα τοῦ σπιτιοῦ, μὲ πλατειές, χονδρές, ἀλλὰ φαγωμένες ἀπὸ τὸν καιρὸ καὶ τὸ ἀτέλειωτα σφουγγαρίσματα, τῆς Ούρανίας, (θυγατέρας τῆς κυρὰ Πάναινας), — ξύλινες σανίδες,— σὲ πολλὲς μεριὲς χώραγε χέρι ἀνθρώπου — ἀνάμεσα πάνω καὶ κάτω, ὑπῆρχε ἄμεση ἐπικοινωνία καὶ συντροφιά, ποὺ οὐδέ θαγε στὴ ζεστασὶα τὸ χειμῶνα, ὅταν κατάφερναν νὰ κλείσουν τὴν πόρτα τοῦ ἀχούριοῦ, (πόρτα κάστρου), ποὺ οἱ ρεζέδες της «εἶχαν πάρει», κι ἐτριζαν, σὰ χίλια γύφτικα καμίνια...

Καὶ τὰ δυὸ δωμάτια εἶχαν τζάκι. 'Απὸ δῶ κι ἀπὸ κεῖ μπάσια — ντιβάνια — καλοστρωμένα. 'Ο ἀργαλειὸς τῆς κυρὰ Πάναινας. Τὸ λανάρι. Τὸ τσικρίκι. Ή τάβλα, (δ σοφρὰς γιὰ φαγητό). Κι ὁ γεῖκος... Στὸν τοῖχο ἡ κεντημένη μπάντα, μὲ τὸ «Κι αὐτὸ θὰ περάσῃ». Στὸ διάδρομο τὸ σιουπέτι. Πιὸ κεῖ τὸ μαγειριό, κατακαπνισμένο. Ξεταβάνωτο. Στὸν τοῖχο κρεμασμένα, τὸ πρωτοψάλλιδο, γιὰ τὸ κούρεμα τῶν σφαχτῶν καὶ λογιαστὰ χαλκώματα. Ή γάστρα. Τὸ ἀμπάρι. 'Ο ὀκλαής γιὰ τὴν πήττα. Τὸ πλαστήρι. Οἱ σίτες. Οἱ κριθάρες. Τὰ σινιά. Τὰ τεψιά. Οἱ καρδάρες γιὰ τὸ γάλα, τὸ καδὶ μὲ τὸ τυρί... ἡ μπούταινα καὶ τὸ μπουτινέλλι, γιὰ νὰ χτυποῦν τὸ γάλα. Τὸ τυροπάνι, ὁ τάλαρος καὶ τὸ μπρεντζοτόμαρο. 'Ο μπρούτζινος πιτολόος. Τὸ λεβέτι. 'Ο κουτουλας. Τὸ βεδούρι. Τὸ κακάβι. Καὶ τὸ καραμπόξυλο. "Ολα σύνεργα τοῦ τυροκομιοῦ.

Δίπλα στὸ μαγειριό, ἔνας ἄλλος χώρος, ἀπροσδιόριστος. Δίχως σύνορα. "Ενα εἶδος ἔξεδρας, μέσα στὸ ἀτέλειωτο Κουτσέκι. 'Ελλειπαν οἱ δυὸ τοῖχοι. Καί, σὰ χάος μαῦρο κι ἀξεκαθάριστο πρόβαλλε μπροστά, ἔνιαῖος, δ ἐσωτερικὸς χώρος, τοῦ Κουτσεκιοῦ, ἀπὸ τὰ σκοτεινὰ ὑπόγεια (ἡ υγρασία πούροχονταν ἀπὸ τὸ

βαρκό ήταν έντονη) τὸ ἴσογειο, τὸ ἀνώγειο, μέχρι τὸ τσατί, (σκεπή) μ' δλες τὶς γρεντὲς (καδρόνια), ποὺ τὸ δικτύων και τὸ συγκρατοῦσαν ἀπὸ κάτω. Τὸ τσεμπερνταμπάν, και τὰ φυλαχτάρια στὶς ἀπολήξεις τῶν τοίχων. Οἱ δρθιστάτες. Οἱ μπαμπάδες και τὰ μακάσια, ποὺ ἀγκαλιάζαν τὸν ἀμουργό. Καὶ οἱ λαθράδες (ταβανόξυλα)... Ἀπέναντι, στὴν ἀνατολικὴν πλευρὰ τοῦ Κουτσεκιοῦ, πρὸς τὸ βαρκό, ὁ τοῖχος ἔφτανε μέχρι τὴν μέση. Κι ἀπὸ κεῖ και πάνω, ἐνωναν τὸν τοῖχο μὲ τὸ τσατί (τὴ στέγη), ξύλινοι δρθιστάτες, ὁ ἔνας δίπλα στὸν ἄλλο, κοντὰ - κοντά, ἔτσι ποὺ νὰ μένῃ ἀνάμεσά τους μιὰ χαραμάδα ἀερισμοῦ τῶν καλαμποκιῶν, ποὺ στιβάζονταν μέσα τὸν παλιὸν καιρό, φρέσκα, τὴν ὥρα τῆς συγκομιδῆς.... και μούχλιαζαν...

Αράχνες. Ποντίκια. Σκορπιοί. Φίδια. Αγριομελίσσια. Νυχτοπούλια. Μερμύγκια. Κι ἄλλα ζουζούνια λογιαστά. Τελώνια. Καλλικάντζαροι. Βερζεβούληδες. Ζιζάνια. Τζίνια. Στοιχειὰ κι ἀερικὰ ἄγνωστα. Μαλλιαρά. Μὲ οὐρὲς φιδίσιες, φτερά, τραγοπόδαρα και κέρατα... Ἐνοιωθεις νὰ ζοῦν σὲ μιὰ αὐτόνομη ζωὴ ἐκεῖ μέσα. Νὰ κινοῦνται και νὰ φωσφορίζουν σὲ μιὰν ἀτμόσφαιρα «Ἀποκαλύψεως», ποὺ μύριζε βάλτο, σβουνιὰ και δαδί, δίχως νὰ τολμοῦν οὔτε και τὴν ἡσυχία τῆς ἔξεδρας τούτης νὰ χαλάσουν.

Κι ήταν γι αὐτὸ πεπεισμένη ἀπόλυτα ἡ κυρὰ Πάναινα, ἀφοῦ εἶχεν ἐκεῖ ἐκθέσει γι' ἀερισμα τὸ «ἔχος» τῆς χρονιᾶς. Πατάτες, κρεμμύδια, σκόρδα, λουκάνικα, ρόκες ἀξεφλούδιστες, τομάρια τεντωμένα σμπέκια...

Μαζὶ μὲ κάτι σκουριασμένα παμπάλαια κουδούνια και κυπριά, ποὺ ἥχοῦσαν παράξενα, μὲ μιὰ βραχνάδα παλιοκαιρίτικη ὅταν σάλευε ὁ ἀγέρας. Πρατοστέφανα. Γιδόζειλα Γελαδοτσόκανο... Και πρόδιναν ἔτσι τὶς μακριές τσοπάνικες καταβολές, σ' αὐτὸ τὸ σπίτι...

—Ο—

Η κυρὰ Πάναινα και ὅλοι οἱ χωριανοί, ισχυρίζονταν στὶς κουβέντες τους πὼς οἱ παλιοί - παλιοὶ Γαναδιώτες, τὸ «φῶλι» ὅπως ἔλεγαν τοῦ χωριοῦ, ήταν τσοπαναρέοι. Και δὲν εἶχαν ἀδικο... Βαθειὰ ωιζω-

μένα βιώματα, ἐνὸς πρωτογόνου συνεργατισμοῦ, μνῆμες και θρύλοι ἐνσταλαγμένοι στὴν καθημερινὴ πράξη, μηνύματα ποὺ ἀκούγονται ἀπ' τὴ δομὴ και τὰ ὑλικὰ τῆς τοπικῆς γλώσσας, δρολογία κοινὴ σὲ βαλκανικὴ κλίμακα, τῶν στοιείων τῆς ποιμενικῆς ζωῆς, ὑπόλοιπα ἐγκαταλειμμένων καλυθιῶν, στὶς ἀκραίες βοσκές, πέρα στὴ Σιουπόστιανη και στοὺς Κοκλιούς, συσχετισμοὶ κι δριακὲς συγγένειες, στὰ φαινόμενα και στὰ λειτουργικὰ στοιχεῖα τοῦ πολιτισμοῦ, μέσα σὲ προϋποθέσεις ἀπαγόρευσης, δποιασδήποτε ἄλλης βιοσυντήρησης, τοῦ συγκεκριμένου ἄγριου περίγυρου, τοῦ βουνοῦ, πείθουν ἀπόλυτα πὼς τὸ πρῶτο «φῶλι» τῆς κοινωνίας, ἑκατοντάδες χρόνια πρὶν, τούτων τῶν δρεινῶν περιοχῶν τῆς Ἡπείρου, ἥσαν ποιμένες. Σαρακατσάνοι ίσως. Ή και Καραγκούνηδες. Ἀν ποτὲ τοῦτοι ήταν Έλληνόφωνες.

Δύσκολο νὰ βρῆς ἀκρίβειες στὶς πρῶτες ρίζες. Πάντως νομάδες, μετακινούμενες, ἄνοιξη και φθινόπωρο, ἀνάμεσα βουνὸ και κάμπο...

Κάποιοι παλιοὶ μικροοικισμοὶ ἀπὸ καλύβες, πλεγμένες μὲ κλαριὰ και χόρτα... Κάποιες δοξασίες σκοτεινές, γιομάτες χθόνιες δεισιδαιμονίες, μαντέματα κι ἀπαγορεύσεις. Μιὰ κοινωνία ἀπόλυτα ὑποταγμένη στὰ κέφια τῆς φύσης και τοῦ κλίματος. Κι ἔνα σύστημα παραγωγικῆς συνεργασίας πρωτόγονο κι ἀπλό: Τὸ τελείωτο. Τέτοιο ποὺ ἐπιβιώνει και σήμερα ἀκόμα, στὶς ἐσχατες σαρακατσάνικες και καραγκούνικες διάδεισ—δεσ δὲν ἄλλαξαν τρόπο ζωῆς—και σὲ μιὰ σειρὰ ἀπὸ συνήθειες τῶν δρεινῶν χωριῶν μας.

—Ο—

Στὸ τσελιγγάτο, δὲν εἶναι ἡ «δουλειά» ποὺ προσδιορίζει τὴν διανομὴ τῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ ἡ «κεφαλαιουχικὴ» συμμετοχὴ τοῦ καθενὸς μέσ' τὸ κοπάδι, σὲ πρόβατα και γίδια. Δέκα, ώς τριάντα οἰκογένειες ποιμένων, ἔσμιγαν «ἐθελοντικά» (στὰ δρια ἐνὸς συμβατικοῦ ἐθελοντισμοῦ) τὰ ζωντανά τους, σ' ἔνα κοινὸ κοπάδι. Αρχηγός τους, τσέλιγκας — τσέλιγκα λένε και σήμερα στὸ Γαναδιό, αὐτὸν ποὺ κρατάει λογαριασμὸ στὸ γαλομέτροι) ἔμπαινε ὁ πιὸ ἀξιος (τὶς περισσότερες φορὲς ήταν

‘Ο Πατήρ Παῖσιος ὁ Φιλοθεῖτης ἡ Στομιώτης

Τοῦ κ. Β. ΝΙΚΟΠΟΥΛΟΥ

Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο

§6. ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΤΗΣ ΜΟΝΑΧΙΚΗΣ ΟΜΟΛΟΓΙΑΣ

Μετὰ τὴν ἀπόλυσή του ἀπ’ τὸν στρατό, ὁ Ἀρσένιος θέλησε νὰ πραγματοποίησῃ μιὰ ἐπίσκεψη στὸ "Άγιο Ὄρος. "Ολα τὸν ὡδηγοῦσαν σπὸ "Όρος τὸ Μυστικόν, τὸν «πολυδείραδα" Αθω», τὸν «Κλῆρον καὶ Ηεριθόλιον τῆς Παναγίας» καθὼς συνηθίζουν νὰ λένε τὸ "Άγιον Ὄρος οἱ μοναχοί. Ἀπὸ καιρὸ εἶχε ἀνάψει μέσα του νὰ γίνη μοναχὸς «πιθῶν παιδιόθεν τὸν τῆς ἀσκήσεως ἔντιμον βίον». Τώρα νόμιζε πὼς ἦταν κατάλληλος ὁ καιρὸς νὰ πραγματοποίησῃ τὸ ὄνειρό του. Τὶς υποχρεώσεις του στὴ πατρίδα τὶς εἶχε ἐκπληρώσει καὶ μὲ τὸ παρὰ πάνω μάλιστα γι’ αὐτὸ ἀνεμπόδιστος μποροῦσε νὰ προχωρήσῃ στὴ ὀλοκλήρωση τῆς μοναχικῆς του ὁμολογίας. "Επρεπε ὅμως νὰ προετοιμάσῃ τὸ ἔδαφος. Καὶ πρῶτ’ ἐπ’ ὅλα ἐπρεπε νὰ ἐπισκεφθῆ

τὸ "Άγιο Ὄρος ποὺ τὸ εἶχε ἐκλέξει γιὰ τόπο ἀσκήσεως. Ἡ οἰκογένειά του γνώριζε τὸν Προηγούμενο Συμεὼν τῆς Μονῆς Φιλοθέου ἡ Φτέρης καθὼς τὴν λέγαν παληότερα, ποὺ ἦταν καὶ ὁ ὕδιος Φαρασσιώτης. Σ’ αὐτὸν λοιπόν, μὲ τὶς συστάσεις τοῦ πατέρα του πῆγε ὁ Ἀρσένιος. Στὸ "Άγιον Ὄρος δὲν ἔμεινε καὶ πολύ. Σκοπός του ἦταν νὰ γνωρίσῃ ἀπὸ κοντὰ τὸ τόπο ὃπου ἀργότερα σὰν ἐρχόταν «τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου» θὰ περνοῦσε τὴ ζωή του σὰ μοναχός. Ὁ Φαρασσιώτης Προηγούμενος τοῦ Φιλοθέου ὑποδέχτηκε μὲ ἀγαλλίαστη τὸν Ἀρσένιο ποὺ ἔγινε μεγαλύτερη σὰν ἔμαθε ἀπ’ τὸν λαμπρὸ νέο Καππαδοκέα ὅτι φλέγεται ἀπ’ τὸ μοναχικὸ ἴδεωδες καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ μονάσῃ στὸ "Άγιο Ὄρος! Ὁ Προηγούμενος Συμεὼν τοῦ ὑπέδειξε τὴ Μονὴ Φιλοθέου γιὰ Μοναστήρι τῆς «μετανοίας του», ὁ Ἀρσένιος ὅμως δὲν ἦταν ἀκόμα ἔτοιμος νὰ δῶσῃ τὴ μοναχική του ὁμολογία. "Εκρινε φρόνιμο νὰ ἐκ-

κληρονομικός) κι ὁ πιὸ πλούσιος. Τοῦτος ἀποφάσιζε τὰ πάντα, δίχως νὰ καταδυναστεύῃ. Σπάνια συμβουλεύονταν τοὺς ἄλλους. "Ανδρες καὶ γυναῖκες τοῦ τσελιγγάτου ποὺ δούλευαν νύχτα-μέρα κι ὑπάκουαν... Γιὰ τὶς ὑπηρεσίες του κανένας δὲν πληρώνονταν. "Αηγιώργη καὶ Ἀηδημήτρη, πρὸν ἀκόμα ἀρχίσει ἡ μετακίνηση, ξεκαθαρίζονταν οἱ λογαριασμοί. "Ἐγγαιναν πρῶτα τὰ κοινὰ ἔξοδα: (ὁ τσέλιγγας εἶχε ὅλη τὴν «ἀνοχὴ» τῶν ἄλλων, στοὺς ἀπὸ μνήμης λογαριασμούς). Νοίκι στὸ χωριὸ γιὰ τὸν βοσκότοπο. "Αλάτι καὶ καλαμπόκι στὸν μπακάλη. Κουδούνια στοὺς χαλκιάδες...

Κι’ ἔπειτα κάθε οἰκογένεια ἔπαιρνε σὲ εἶδος: Μαλλί, τυρί, βούτυρο, μηζύθρα,...

ἀνάλογα στὸν ἀριθμὸ τῶν ζωντανῶν, ποὺ εἶχαν στὸ κοπάδι καὶ στὴν ἀπόδοσή των (ὅπως ἔβγαινε μὲ τὸ γαλομέτρο).

Κι’ ἔτσι καθεμιὰ βολεύονταν στὴν ξέχωρη κλειστὴ οἰκονομία της.

Τοῦτες οἱ νομάδες, τῶν σκοτεινῶν χρόνων, τῆς ποιμενικῆς ἐποχῆς, «τοῦ αἰώνιου κύκλου» δουλεύοντας νυχτόημερα, σ’ ὅλη τους τὴ ζωή.

Λένε: "Ο γεωργὸς ξεκουράζεται ὅταν πέφτει χιόνι. Ο βοσκὸς ὅμως μόνο στὸν τάφο..."

"Εμειναν γιὰ πολλὰ χρόνια, ξεκομένοι, κλειστοί, μονόχνωτοι καὶ ἴδιόρευθμοι. Ξέφευγαν ἀπὸ τοὺς κατακλυσμοὺς τῶν καιρῶν, κι ἔβγαιναν ἀλώβητοι, σὰν «ἡ τρίχα ἀπ’ τὸ ζυμάρι»...

(ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ)

μυστηρευθῆ πὸ ἐμπόδιο οὐδὲ γέροντα Συμεών. «Ἄγιε πατέρα ὁ πόθος μου εἶναι μεγάλος νὰ γίνω κι ἐγὼ μέλος τῆς ἀγιορείτικης πολιτείας, ἀλλὰ πρέπει γιὰ λίγο ἀκόμη νὰ βοηθήσω τὸ σπίτι μου, νομίζω πῶς ἀκόμα μὲ ἔχει ἀνάγκη». Ὁ πατὴρ Συμεὼν βρῆκε λογικὴ τὴν σκέψη τοῦ Ἀρσένιου καὶ τὸν ξεκίνησε γιὰ τὴν Κόνιτσα υὲ τὴν εὐλογία του καὶ τὴν ίερὴν ὑπόσχεσην πὼν πάντα τὸν περιμένει αὐτὸς καὶ ἡ Γλυκοφιλοῦσα τοῦ Φιλοθέου! Γερίζει λοιπὸν στὴν Κόνιτσα ὁ Ἀρσένιος γιὰ νὰ βοηθήσῃ τὴν πολυμελῆ οἰκογένεια τοῦ πατέρα του. Ἡταν ἡ ἐποχὴ τῆς ἀνοικοδομήσεως μετὰ ἀπὸ τὴν καταστροφικὴ μανία τοῦ συμμοριτισμοῦ. Ὁ Ἀρσένης ἐργάσθηκε σὰν ξυλουργὸς στὴν Κόνιτσα καὶ σ' ὅλα τὰ χωριά της, βοηθῶντας μὲ δσα ἔθηγαζε τὸ σπίτι του. Ἡταν περιζήτητος ἀπὸ τοὺς ἀνταρτόπληκτους ὅχι μόνο γιατὶ ἥταν καλός, τεχνίτης καὶ ἔκανε τίμα καὶ φθηνὴ δουδειά, ἀλλὰ γιατὶ ἥταν κυρίως ἄνθρωπος καὶ θάχε πάντα κάτι νὰ πῆ στὴν χήρα, τὸ δρφανὸ καὶ τὸν ξεριζωμένο ἀνταρτόπληκτο. Ἡταν ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ ποὺ δὲν δούλευε μόνο μὲ τὸ σκεπάρνι, ἀλλὰ καὶ μὲ τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ!

Ἐργάσθηκε ὡς τὸ 1952 ὅπότε πῆρε δριστικὰ τὴν ἀπόφαση νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸν κόσμο καὶ νὰ πολιτιγραφηθῇ στὴν οὐράνια πολιτεία ἀπὸ τώρα κι ὅλας πὲν βρίσκοταν ἐδῶ κάτω στὴ γῆ. Ὁ Προηγούμενος τοῦ Φιλοθέου Συμεὼν ποὺ θὰ ἔκανε αὐτὴν τὴν πολιτογράφηση τὸν περίμενε μὲ ἀνοιχτὲς ἀγκάλες!...

Τὸ ἔτος 1952 ὁ Ἀρσένιος ἔτοιμος ἀπὸ πάσης πλευρᾶς γιὰ τὴν σύναψη μὲ τὸν Θεὸν τοῦ συμβολαίου τῆς αἰώνιας προσήλωσης σ' Αὐτὸν (*votum stabilitatis joci*), φεύγει ἀπὸ τὴν Κόνιτσα καὶ τὸν κόσμο καὶ ἔρχεται στὸν «πολυδείραδα» Αθω» ὅπου τὸν περίμενε ὁ προηγούμενος τῆς Μονῆς Φιλοθέου ὁ Φαρασσιώτης Συμεών. Στὴ μονὴ λοιπὸν Φιλοθέου ἡ Φτέρης ὁ Ἀρσένιος δέχτηκε τὴν μοναχικὴ κουρὰ ἀφοῦ πρ-

ηγουμένως ὑπέστη τὴν νόμιμη δοκιμασία.

Ἡ Μονὴ Φιλοθέου εἶναι ἀπὸ τὶς ιστορικώτερες τοῦ Ἅγιου Ὄρους, πνιγμένη στὸ πράσινο τῆς ἀθωνικῆς βλάστησης. Ἡ ιστορία της χάνεται μέσα στοὺς θρύλους καὶ τοὺς μύθους, πάντας μνημονεύεται σταθερὰ στὸ «Δεύτερο τυπικό» δπου ἔρχεται 13 στὴ σειρὰ τῶν ἀγιορείτικων μοναστηριῶν. Ἡ εἰκόνα της, ἡ Παναγία ἡ Γλυκοφιλοῦσα, εἶναι θαυματουργὴ καὶ ἡ βιβλιοθήκη της ἔχει 249 πολύτιμα χειρόγραφα. Σ' αὐτὴ λοιπὸν τὴν ξακουστὴ ἀγιορείτικη Μονὴ τοῦ Φιλοθέου ἡ Φτέρης καθὼς τὴν ἔλεγαν οἱ παληότεροι, ὁ Ἀρσένιος ἔδωσε τὶς τέσσερες θεμελιώδεις μοναχικὲς ὑποσχέσεις στὸ Θεό, ἥτοι:

α) Τὴν ὑπόσχεσιν ὅτι σ' ὅλη του τὴν ζωὴν θὰ ζήσῃ ἐντὸς τῆς Μονῆς ἀφωσιωμένος στὸ Θεὸν καὶ μόνο (*votum stabilitatis joci*).

β) Τὴν ὑπόσχεσιν τῆς παρθενίας σ' ὅλη του τὴν ζωὴν (*votum virginitatis*).

γ) Τὴν ὑπόσχεσιν τῆς ἀκτημόσύνης (*votum paupertatis*) καὶ

δ) τὴν ὑπόσχεσιν τῆς τυφλῆς μοναχικῆς ὑπακοῆς (*votum obedientias*). Ἔτοι λοιπὸν πέρασε καὶ ὁ Ἀρσένιος ἀπὸ τὸν κόσμο στὸν οὐρανὸ γιατὶ ὁ ἀληθινὸς μοναχὸς ζῆ καὶ αἰσθάνεται ἀπὸ τώρα ποῦ βρίσκεται ἀκόμη στὴ γῆ σὰν πολίτης τῆς οὐράνιας πολιτείας! Στὸ ἀναμεταξὺ μὲ τὴν μοναχικὴ κουρὰ ἔλαβε καὶ νέο ὄνομα γιὰ μιὰ πλήρη ἀνακαίνιση καὶ γιὰ ἀποκοπὴ κάθε δεσμοῦ μὲ τὸν κόσμο. Ὄνομάσθηκε λοιπὸν Παῖσιος καὶ ἐπειδὴ συνηθίζεται στὰ μοναχικὰ καθεστῶτα ὁ μοναχὸς νὰ προσδιορίζεται καὶ μὲ τὸ ὄνομα τῆς μονῆς τῆς μετανοίας του, ἔγινε γνωστὸς ὡς Παῖσιος Φιλόθεῖτης. Ἀπὸ τὴν μονὴ διωρὰς τῆς ἐγκαταστάσεως, τὸ μοναστήρι τοῦ Στομίου μποροῦμε νὰ τὸν ποῦμε καὶ Στομιώτη, ὅπως τὸν λένε μερικοὶ ἀδελφοί του (μοναχοὶ) Σιναΐτη ἀπὸ τὴ δεύτερη μονὴ ἐγκατα-

βιώσεως τὴ μονὴ τοῦ "Ορους Σινᾶ!"

8. ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΜΟΝΑΧΙΚΗΣ ΟΜΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΠΑ·Ι·ΣΙΟΥ ΦΙ- ΛΟΘΕ·Ι·ΤΟΥ

Ἡ ἐξήγηση τῆς μοναχικῆς ὁμολογίας γενικῶς ἀπασχόλησε παρὰ πολλούς· καθένας ὅμως ποὺ καταπιάστηκε μὲ τὸ θέμα αὐτὸν θέλησε νὰ δώσῃ λύσεις ποὺ ὑπαγορεύονταν ἀπ' τὴ δική του προσωπικὴ τοποθέτηση ἀπέναντι στὸ μοναχισμό. Ἐτσι ἥταν ἐπόμενο νὰ μὴ βροῦμε ἄκρη πουθενά! Ἡ ἐξήγηση τοῦ ἀνθρώπινου αὐτοῦ φαινομένου δὲν εἶναι μία, ἀλλὰ τόσες ὅσοι καὶ μοναχοί. Κάθε μοναχὸς πῆρε τὸ δρόμο γιὰ τὸ Μοναστήρι γιὰ διαφορετικὸ ἀπὸ τὸν «ἀδελφό του» λόγο, καθαρῶς προσωπικό. Μπορεῖ βέβαια ἀν ἀνοιχτοῦμε σὲ γενικότητες νὰ ὑποστηριχτῇ πῶς ὁ θεῖος ἔρωτας ποὺ τράφηκε καὶ μεγάλωσε ἀπ' τὴ γνώση τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ κόσμου εἶναι τὸ μοναδικὸ κίνητρο ποὺ φέρνει στὴ Μονὴ τῆς μετανοίας τὸν ἀνθρώπο. Τὸ ὄρθοτερο ὅμως εἶναι πῶς καὶ αὐτὸς ὁ θεῖος ἔρωτας, ἡ δίψα γιὰ τὴν κατάκτηση τοῦ θείου, δὲν εἶναι παρὰ ἔνα ἀπ' τὰ πολλὰ (καὶ ὅπωσδήποτε τὸ καλλίτερο), κίνητρα ποὺ φέρνουν τὸν ἀνθρώπο στὸ Μοναστήρι. Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ἐπὶ μέρους μοναχικὲς ὁμολογίες φαίνονται πῶς ἔχουν κοινὸ αἴτιο, τὴν τυφλὴν κι'

ἀπεριόριστη ἀγάπη στὸ Θεό, ὅποι ὁ ἄνθρωπος ζητάει τὴ σωτηρία τῆς ψυχῆς ὡς τόσο πρέπει νὰ εἰπωθῇ πῶς κάθε μία χωριστὰ φέρει τὴ δική της ταυτότητα ποὺ προσδιορίζεται ἀπ' τὴ ψυχικὴ πάλη τοῦ ὑποψήφιου μοναχοῦ. Κι' ὅπως δὲν ὑπάρχουν δύο ἀπόλυτα ὅμοιοι ἀνθρώποι στὴν ἐξωτερικὴ τους μορφὴ (*forum externum*), τὸ ὕδιο δὲν ὑπάρχουν ἀπόλυτα ὅμοιοι ἀνθρώποι στὴν ἐσωτερικὴ τους μορφὴ (*forum internum*) καὶ μόνον κοινὰ σημεῖα ὑπάρχουν. Ἐτσι λοιπὸν καὶ στὸ παρὸν θέμα — τὴν ἐξήγηση τῆς μοναχικῆς ὁμολογίας — ἀπ' τὴν μιὰ κάποια κοινότητα αἵτινα βγαίνει τὸ συμπέρασμα πῶς οἱ δρόμοι στὰ μοναστήρια ἀνοίχτηκαν κυρίως ἀπ' τὴν ἀνάγκη τοῦ ἀνθρώπου στὸ Θεό του, ἀπ' τὴν ἀνάγκη τῆς ψυχικῆς του σωτηρίας καὶ ἀπ' τὴν ἔφεση γιὰ μὰ πλήρη ἡθικὴ τελειότητα. Ὁ Ζαχαρίας Παπαντωνίου προχωρεῖ παρὰ πέρα καὶ προσθέτει στὰ παραπάνω καὶ τὴν ὑπερβολικὴ βυζαντινολατρεία, τὴν ραθυμία καὶ φυγοπονία καὶ τὸν ἔντονο πεσσιμισμό. Μὲ τὰ παραπάνω, κατὰ τὴ δική μας γνώμη ἐξηγεῖται τὸ φαινόμενο τοῦ μοναχισμοῦ γενικῶς, ὅχι ὅμως καὶ ἡ μοναχικὴ ὁμολογία, γιατὶ αὐτὴ δὲν εἶναι ἔνα ἐξωτερικὸ φαινόμενο μὲ ἔκδηλα τὰ αἴτια, ἀλλὰ ἔκδηλωση ψυχῆς ποὺ δὲν ἐρμηνεύεται τόσο εὔκολα ὅπως νομίζουν οἱ πολλοί...

(συνεχίζεται)

Συνεστίασις τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν «Ο ΑΩΟΣ»

Τὴν 26ην Φεβρουαρίου 1972, ἡμέραν Σάββατον, ὥραν 21.30 καὶ εἰς τὸ Κέντρον «Κυπριακὴ Έστία» (Κέκροπος 3 — Πλάκα, τηλ. 231.339), καλοῦνται ἀπαντες οἱ Κονιτσιῶτες καὶ οἱ φίλοι τοῦ περιοδικοῦ μας «ΚΟΝΙΤΣΑ», νὰ λάβουν μέρος εἰς τὴν Συνεστίασιν τοῦ Συνδέσμου Κονιτσιωτῶν Ἀθηνῶν «ὁ Αῷος», πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ περιοδικοῦ μας. Θὰ ὑπάρχῃ ὀρχήστρα καὶ τραγούδι.

Τάμπλ-ντοτ δραχ. 135, πλῆρες δεῖπνον (μετὰ κρασιοῦ χῦμα).

Η Βούρμπιαν

Τοῦ κ. Α. ΕΥΘΥΜΙΟΥ

Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο

Ἄπὸ τὸν Αὔγουστο (πιθανὸν καὶ νωρίτερι) ὡς τὸν Ὁκτώβριον τοῦ 1832 ὁ Κώστας Γραμματικὸς ὑπηρετοῦσε καὶ πάλι ὅτα Βιτώλια ὡς γραμματέας τοῦ Ἰμὴν Πασᾶ τοποτηρητοῦ τοῦ παιρός του Μεγάλου Βεζύρη Κιουταχῆ ποὺ ἀπουσίαζε στὴν ἐκστρατεία ἐν ιντίον τοῦ πρώην συμπολεμιστοῦ του—ἄλλὰ ἐπαναστάτου κατὰ τοῦ Σουλτάνου τύρα — Ἰμπραῆμ Πασᾶ τῆς Αἰγύπτου. Ἐκεῖ στὰ Μπιτώλια ὁ Γραμματικὸς συγκέντρωνε καὶ πληροφορίες γιὰ τὴν ἀρπαγμένη περιουσία του.

Στὶς 9 Ἰουνίου τοῦ 1834 ὁ Κ. Γραμματικὸς βρισκόταν στὰ Γιάννενα ὅπου συνυπέγραψε μαζὶ μὲ τοὺς ἄλλους πέντε Προεστοὺς τῆς Ἐπαρχίας Κονίτσις ἔγγραφο φιλίας καὶ ἀμοιβαίας βοηθείας μεταξὺ των. Φαίνεται πῶς τὰ εἶχε καλὰ μὲ τὸν καινούργιο Βαλῆ τὸν Μαχμοὺτ Πασᾶ (πιθανὸν νὰ ἦταν καὶ γραμματικὸς του) διότι Προεστὸς τῆς Βούρμπιανης ἦταν τότε ὁ ἀνεψιός του Ζήσης Κύρκα Παπανίκου.

Στὶς 16 Ἀπριλίου τοῦ 1835 εὑρισκόμενος ὁ Κώστας στὴν Πρεμετὴ πῆρε ἐπιτίμιο (ἀφορεσμό) ἀπὸ τὸν περιοδεύοντα Δεσπότη τῆς Κορυτσᾶς Κύριλλο, ποὺ ἔξορκίζε τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Κολιώνιας νὰ μαρτυρήσουν ὅτι πράγματα ἀγόρασαν ἀπὸ τοὺς ὄπαδοὺς τοῦ Σιλιχτάρη Ηόντα ποὺ τὸν ἐλήστεψαν κοὶ κατέστρεψαν στὰ 1826. Ἀκόμη δὲ καὶ νὰ μαρτυρήσουν ὅτι ἐγνώριζαν σχετικὰ μὲ αὐτὴν τὴν ἐπιδρομή.

Εἶχε ἀρχίσει πλέον, μὲ τὴν ὑποστήριξη τοῦ Μαχμούτ Πασᾶ ποὺ εἶχε γίνει Ρούμελη Βαλεσῆς καὶ ἔδρευε στὰ Μπιτώλια, νὰ καταδιώκῃ δικαστικῶς τοὺς ἔκθρούς του Κολωνιᾶτες. Παρόμοιο μὲ τὸ παραπάνω ἐπιτίμιο πῆρε

καὶ στὶς 28 Μαρτίου τοῦ 1836 ἀπὸ τὸν Καστορίας Ἀθανάσιο.

Ἐδῶ ἔχομε νὰ ἀναφέρωμε καὶ τὰ ὀκόλουθα γεγονότα ποὺ μᾶς διέσωσε ἡ παράδοση σχετικὰ μὲ τὸν Κώστα Γραμματικό. Ὅταν ὑπηρετοῦσε ὡς γραμματεὺς αὐτοῦ τοῦ Ρούμελη Βαλεσῆ Μαχμούτ Πασᾶ στὰ Μπιτώλια, συνέβηκε μιὰ ἀνταρσία τῶν Ἀλβανῶν (πιθανὸν ἔκείνη τοῦ Μαρτίου τοῦ 1834 ὑπὸ τοὺς Ταφὶλ Μπούζην, Γκιώνη Λέκκαν κλπ.) καὶ ὁ Κώστας ὅρμήνεψε τὸν ἀφέντη του, καὶ τοῦ ἔδωσε γρόσια καὶ πῆγε κρυφὰ ὁ ἴδιος ὁ Κώστας καὶ τοὺς ἔδωροδόκησε καὶ αὐτοδιαλύθηκαν.

Ἄλλη φορὰ πάλι ἔζήτησε ὁ Σουλτάνος τὸν Μαχμούτ Πασᾶ νὰ παρουσιαστῇ στὸ παλάτι του στὴν Πόλη. Αὐτὸς δῆμως δίσταζε νὰ πάη εἴτε ἐπειδὴ ἦταν ἀγράμματος καὶ μὲ ἀγροίκους τρόπους εἴτε ἀπὸ ἄλλη αἰτία, καὶ κατέφυγε στὸν γραμματικό του τὸν Κώστα νὰ τὸν συμβουλευτῇ τί νὰ κάνῃ. Ἐκεῖνος δὲ τὸν ἀπάλλαξε ἀπὸ τὴν μετάβαση σιὴν Κωνσταντινούπολη μὲ τὸ ἔξῆς τέχνασμα. Πῆρε ἀρκετὰ χρήματα, καὶ φωνάζοντας κρυφὰ μερικοὺς Τουρκαλβανοὺς ἀρχηγοὺς τοὺς δωροδόκησε καὶ τοὺς ἔβαλε νὰ κάνουν μιὰ μικροανταρσία ποὺ τὴν παρέστησαν γιὰ μεγάλη στὸ Σουλτάνο, καὶ ἔτοι ὁ ἀφέντης του δικαιολογήθηκε ὡς ἀπασχολημένος δῆθεν μὲ τὴν κατάσθεσή της καὶ δὲν πῆγε στὴν Πόλη. Καὶ ἔνα ἀκόμη ἐπεισόδιο ἀπὸ τὴν ζωὴ τοῦ Κώστα Γραμματικοῦ. Τόση ἦταν ἡ ἐπιρροὴ καὶ ἡ φήμη του ὅχι μόνον μεταξὺ τῶν χριστιανῶν ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν Μουσουλμάνων ἀκόμη ποὺ τὸν ἀποκαλοῦσαν «Γκιαούρ Πασᾶ». Διηγόταν οἱ παληοὶ Βουρμπιανῖτες, πῶς κάποτε ποὺ πήγαινε μὲ λαμπρὴ συνοδεία γιὰ τὰ Μπιτώλια συναντήθηκε στὴ Γκορούσια μὲ κάποι-

Τέλος της ιστορίας

— Τὸ Ἀρχηγεῖον Χωροφυλακῆς υἱοθέτησε τὸ ἀκριτικὸν χωρίον Ὁξεά, καὶ τὴν 6.11.71 εἰς τὴν Λέσχην Χωροφυλακῆς Ἰωαννίνων ἐν ἐπισήμῳ τελετῇ ὁ Ἀνώτερος Διοικητὴς Χωροφυλακῆς Ἡπείρου συν)χης κ. Λαγοπάτης παρέδωσεν εἰς τὸν Πρόεδρον τῆς Κοινότητος κ. Γεώργιον Πρίτσην καὶ τὸ Κοινοτ. Συμβούλιον μίαν συσκευὴν τηλεοράσεως καὶ μίαν βιβλιοθήκην πλήρη βιβλίων, ὡς δῶρα πρὸς τὴν Κοινότητα.

— Ἡλεκτροδοτήθησαν ὑπὸ τῆς Δ.Ε.Η. τὴν 8.11.71 καὶ τὰ χωρία Ἐλεύθερον, Παλαιοσέλιον, καὶ Πάδες.

— Τὴν 9.11.71 τὸ διετὲς κόριτσάκι τοῦ κ. Λουκᾶ Θεοδωροπούλου, γεωπόνου Κονίτσης ἀπεβίωσε συνεπεία καταπόσεως ἐνὸς φουντουκιοῦ.

— Ὁ Δῆμος Ἰωαννίνων θὰ ἀποστείλῃ εἰς τὸ υἱοθετηθὲν ὑπὸ αὐτοῦ χωρίον Ἀμάραντον, μηχανικὸν διὰ τὴν σύνταξιν μελετῶν ιατρικῆς Κοινοτικῶν ἔργων.

— Ἐγένετο ἐπανασύστασις καὶ ἐπαναλειτουργία τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου Μολίστης, εἰς τὸ ὅποιον θὰ φοιτοῦν καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν

δύο ἔτερων Κοινοτήτων Γαναδιοῦ καὶ Μοναστηρίου.

— Ὅποιοι τοῦ Ὑπουργείου Κοινωνικῶν Ὑπηρεσιῶν ἔχορηγήθη πρὸς τὸ ἐκκλησιαστικὸν Γηροκομεῖον μας ἐνίσχυσις ἐκ 15.000 δραχμῶν.

— Διὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ Τουριστικοῦ Περιπτέρου Κονίτσης ἔχορηγήθη ὑπὸ τοῦ Ε.Ο.Τ. πρὸς τὸν Δῆμον τὸ ποσὸν τῶν 100.000 δραχμῶν.

— Ἐπεστρώθη διὰ τσιμέντου ἡ ὁδὸς ἀπὸ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Γηροκομείου μέχρι τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἀγίου Νικολάου καὶ Μητροπολιτικοῦ μεγάρου.

— Τὴν 27.11.71 συνεκροτήθη εἰς τὰ Καλύβια Κλειδωνιάς Παιδαγωγικὸν Συνέδριον, εἰς τὸ ὅποιον ἔλαβον μέρος οἱ δημοδιβάσκαλοι (Διευθυνταί) τῶν Μονοθεσίων Δημοτικῶν Σχολείων τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Περιφερείας Κονίτσης — Ζαγορίου.

— Ομοίως τὴν ἐσπέραν τῆς 27.11.71 ἐδόθη εἰς τὴν Λέσχην Ἀξιωματικῶν Κονίτσης Χοροεσπερίς.

— Κατὰ 50%, καὶ μάλιστα ἀναδρομικῶς λόγω σχετικῶν ἐλλειμμάτων τοῦ Δήμου ηὔξηθησαν τὰ τέλη ἐξωτερικοῦ φωτισμοῦ. «Μᾶς ἄλλαξε τὰ φῶτα», ἥκούσθησαν νὰ λέγουν διαμαρτυρόμενοι Κονιτσιώτες.

— Διὰ τσιμέντου ἐπεστρώθησαν (καὶ ἐπεσκευάσθησαν) καὶ αἱ ὁδοὶ ἀπὸ Γυμνασίου

ον Σέλφο μπέη. Καὶ ἐνῷ ὁ Γραμματικὸς τὸν χαιρέτησε ὡς ἔξῆς: «Καλή σου μέρα Σέλφο μπέη κι' ὥρα σου καλή», ἐκεῖνος τὸν ἀντιχαιρέτησε μὲ τὸ τ' οὐ γκιάτ γιέτα (πολλὰ τὰ ἔτη σου) γκιαοὺρ Πασᾶ.

Κατὰ τὶς 20 Ἀπριλίου 1836 ὁ Κώστας Γραμματικὸς μαζὶ μὲ τὸ γυιό του τὸ Νικολάκη (ὁ Γιαννάκης πιθανὸν δὲν ζοῦσε), μὲ ἀπόφαση τοῦ Κατῆ τῆς Ἐρσέκας Σαλῆ Ἐφέντη Τοάμη καὶ τοῦ Μουσελίμη Μαχμούτ Ἀγᾶ, εἶχαν κατορθώσει νὰ ξαναπάρουν, πίσω ἀπὸ τοὺς ὑποταγμένους καὶ ἀκέφαλους τώρα Κολωνιάτες ἀρκετὰ πράγματα καὶ χρήματα ἀπ' ἐκεῖνα ποὺ τοὺς εἶχαν ἀρπάξει στὸν τρίτο χαλασμὸ τοῦ 1826. Ο δὲ Νικολάκης, ὁ γυιός του Κώστα, βλέποντας ὅτι πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς δὲν εἶχαν νὰ τοῦ τὰ ἀποδώσουν ὅλα τοὺς

τὰ ἔχαριζε κατὰ κανόνα τὰ περισσότερα.

Τὴν Ἀνοιξη λοιπὸν τοῦ 1886 (ἀπὸ τὸν Ἰανουάριο ἀκόμη) ὁ Κώστας Γραμματικὸς βρισκόταν στὰ Μπτώλια στὴν ὑπηρεσία τοῦ Ρούμελη Βαλεσῆ Μαχμούτ Πασιᾶ, ὃπου συνεκάλεσε καὶ τοὺς Προεστοὺς τῆς Ἐπαρχίας μας γιὰ νὰ συσκεφθοῦν καὶ ἀποφασίσουν γιὰ διάφορα διαχειριστικὰ ζητήματα τῆς Μονῆς Βελλᾶς.

Μετὰ τὸν θάνατο τοῦ Μαχμούτ Πασιᾶ ποὺ ἀπέθανε ἐκστρατεύοντας κατὰ τοῦ ἀποστάτου Μεχρέτ Πασιᾶ τῆς Πριστρένης κατὰ τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1836, ὁ Κώστας θὰ κατέβηκε ἀσφαλῶς στὰ Γιάννενα ὃπου ἐπανῆλθε Βαλῆς ὁ παληός του φίλος Ἰμὴν Πασιᾶς ὁ γυιός του Κιουταχῆ.

(συνεχίζεται)

μέχρι Αγοράς, καὶ ἀπὸ Κυπαρίσσια μέχρις
Αγίων Αποστόλων εἰς Κάτω Κόνιτσαν.

Ἐλπίζομεν ὅτι κάποτε θὰ ἐκλείψῃ τὸ ἔλεινὸν θέαμα, οἱ παρόδιοι κάτοικοι νὰ ἐγκαταλείπουν ἐπὶ τῶν ὁδῶν ἐπὶ σειρὰν ἔτῶν ἄχρηστα ἢ χρήσιμα οἰκοδομικὰ ύλικά.

Φρονοῦμεν δὲ ἐπίσης ὅτι, ἢ ὑπὸ τοῦ Δήμου ἐπιβαλλομένη προσωπικὴ ἔργασία πρὸς τοὺς θημότας θὰ πρέπει νὰ διατίθεται διὰ τὸν ἔξωραϊσμὸν τῶν δημοτικῶν ὁδῶν, ἀπομάκρυνσιν χωμάτων, λίθων, ἐκκοπὴν ἀγροθάμνων κ.λ.π.

— 'Υπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς χορηγήσεως ἀτόκων μακροπροθέσμων δανείων ἐπανεποικισμοῦ παραμεθορίων διετέθησαν τὰ κάτωθι ποσά. Εἰς δικαιούχους Δήμου Κονίτσης δραχ. 1.500.000, Ἀετόπετρας 1.000.000, καὶ Ἡλιόρραχης 500.000.

— 'Ανεχώρησαν δι' Ἀθήνας, ἢ κ. Μερόπη Ρούβαλη, δ. Πρόεδρος Λυκορράχης κ. Μιχ. Φασούλης, ὅπου θὰ φιλοξενηθῆ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Ἑστίαν, κ.ἄ.

— 'Επανέκαμψαν δὲ ἐκεῖθεν οἱ κ.κ. Χρ. Ζαφειρόπουλος, καὶ Φάνης Λώλος.

ΓΕΝΗΣΕΙΣ

— 'Ο κ. Γεώργιος Κ. Τζιάλας ἐγένετο πατὴρ ἄρρενος τέκνου. Ομοίως καὶ ὁ κ. Μάνθος Μ. Βλάχος. Εύχαμεθα νὰ τοὺς ζήσουν.

ΓΑΜΟΙ — ΜΝΗΣΤΕΙΑΙ

— Τὴν 31.10.71 ἐτελέσθησαν ἐνταῦθα οἱ γάμοι τοῦ κ. Παναγιώτου Ἀθανασίου, ἐκ Παλαιοσελίου, μετὰ τῆς δίδος Γεωργίας Σ. Ντελῆ. Τὴν 14.11.71 ἐτελέσθησαν εἰς Θεσσαλονίκην οἱ γάμοι τοῦ ἐκ Βουρμπιάνης κ. Νικ. Παπαχρήστου μετὰ τῆς δίδος Μαρίας Πεΐδου, καὶ εἰς Ἰωάννινα τοῦ κ. Θωμᾶ Χ. Παπαμιχαὴλ μετὰ τῆς δίδος Ἐλένης Νικηφοράκη. Ομοίως ἐτελέσθησαν εἰς Βούρμπιανην οἱ γάμοι τοῦ κ. Βασιλείου Α. Τσανάκα μετὰ τῆς Ἐ. Αγ. Παρασκευῆς Ἐλευθερίας Πασιά, καὶ εἰς Ἀμάραντον τοῦ κ. Παναγιώτου Στεργίου μετὰ τῆς Μαριάνθης Βλαχάβα.

— 'Ο κ. Παναγιώτης Σκόρνος Ἐπόπτης Συνεταιρισμῶν Κονίτσης καὶ ἡ θυγάτηρ τοῦ Δημάρχου μας δις Ἐλένη Θ. Καρατζήμου ἀντήλλασξαν ἀμοιβαίαν ὑπόσχεσιν γάμου.

ΘΑΝΑΤΟΙ

— 'Απεβίωσέν εἰς Κονίτσαν δ. ἐκ Βορείου Ήπείρου Λεωνίδας Λώτος.

— 'Απεβίωσεν εἰς Βούρμπιανην δ. ἀπὸ τοῦ ἔτους 1925 μέχρι τοῦ Βουκόλος τοῦ χωρίου Χαράλαμπος Γάκης ἢ Γύφτος.

— Εἰς Ἀθήνας ἀπεβίωσεν ἢ "Ολγα Λούδα - Καβάλα.

— Εἰς Κονίτσαν ἢ Ἀννέτα σύζ. Ιωάν. Παπᾶ, Γεώργ. Παπᾶς καὶ ὁ Μάνθος Ράγγας.

— —

— 'Ο διενεργηθεὶς τὴν 2.12.71 Ἐρανος τοῦ Ε. Ε. Σταυροῦ εἰς τὴν Κονίτσαν, ἀπέδωσεν τὸ ποσὸν τῶν 13.380 δραχμῶν.

— 'Υπὸ τοῦ 'Υπουργείου Κοινωνικῶν 'Υπηρεσιῶν θὰ λάβουν ἐπιχορηγήσεις, ὁ μὲν Φιλεκπατιδευτικὸς Σύλλογος Κονίτσης σ. «Γράιμος» δραχ. 44.000, τὸ δὲ Οἰκοτροφεῖον Ἀρρένων «Ἀγιος Κοσμᾶς ὁ Αἴτωλός» δραχ. 5.000.

— Οἱ κυνηγοὶ τῆς Κονίτσης ἔφερον δύο μεγάλα ἀγριογούρουνα.

— Οἱ κυνηγοὶ Ἡλιόρραχης ἐφόνευσαν ἐπίσης δύο ἀγριόχοιρους.

— Τὴν 6.12.71 ἐπεσκέφθησαν τὴν Κονίτσαν δ. 'Υφυπουργὸς Ήπείρου κ. Διομ. Ἀγγελόπουλος, καὶ δ. Νομάρχης κ. Λιοτόπουλος.

Καὶ συνειργάσθησαν μετὰ τοῦ κ. Δημάρχου καὶ τῶν τοπικῶν ἀρχῶν. Μετέβησαν δὲ καὶ εἰς τὰ ἀκριτικὰ χωρία Ἀετόπετραν, Μελισσόπετραν, Καλόβρυσην, καὶ Μολυβδοσκέπαστον.

— 'Η ύπαλληλος τῆς Ἀγροτικῆς Οἰκιακῆς Οἰκονομίας δις Χρηστίνα Βασιλείου, παρέδωσεν σειρὰν μαθημάτων κοπτικῆς — ραπτικῆς εἰς ἀγροτονεάνιδας τῶν Καβασίλων, Καλλιθέας, καὶ Κλειδωνιᾶς.

— Τὴν 8.12.71 ἀπετεφρώθη εἰς Ἀνω Κονίτσαν ἢ οἰκία τοῦ κτηνοτρόφου Παύλου Π. Ἀντωνίου.

Ἐνηργήθη Ἐρανος εἰς ἐκκλησίαν διὰ τὴν δοήθειαν τοῦ Π. Ἀντωνίου, ώς καὶ μεταξὺ τῶν Γεωργακτηνοτρόφων Κάτω Κονίτσης.

— 'Υπέβαλεν τὰ δικαιολογητικά του πρὸς συνταξιοδότησιν δ. αἰδεσιμώτατος ιερεὺς κ. Γεώργιος Παΐσιος ἐκ Χιονιάδων, γνωστὸς Ιστοριοδίφης τῆς Ἐπαρχίας μας.

— Τὴν 7.12.71 ἐντὸς τοῦ ύποκαταστήματος τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης ώμιλησεν δ. κ. Μιχ. Μηλιώνης μὲ θέμα τὴν ἀποταμίευσιν.

— 'Υπὸ τοῦ Πρωτοβικείου Ιωαννίνων ἀνεγνωρίσθησαν δ. νεοϊδρυθεὶς Σύλλογος Γονέων καὶ κηθεμόνων τῶν μαθητῶν καὶ μαθη-

τριῶν τοῦ Γυμνασίου Κονίτσης καὶ ὁ Ἑξωραϊστικὸς καὶ Φιλοπρόοδος Σύλλογος Κονίτσης.

— 'Ο κ. Βασίλειος Χ. Τσαρούχης ἔλαβε τὸ πτυχίον Ἀγγλικῆς φιλολογίας τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

— Τὴν 19.12.71 ἐτελέσθη εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τοῦ Ἅγιου Νικολάου Ἀρχιερατικὸν Μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν θυμάτων τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος Δεκεμβρίου 1944.

— Ἐπεσκέφθησαν ἐπίσης τὴν 19.12.71 τὴν Κόνιτσαν καὶ τὰ ἀκριτικὰ φυλάκια ὅπου διένειμον δῶρα ἀντιπροσωπεῖαι τῶν ἐφέδρων Ἀξιωματικῶν, τῶν Ἀλκίμων καὶ τοῦ Συλλόγου Διδασκάλων τῆς πόλεως Ἀρτῆς.

— Τὴν δὲ 20.12.71 ἐπεσκέφθησαν τὰ ἀκριτικὰ φυλάκια μαθηταὶ καὶ μαθήτριαι τοῦ Γυμνασίου μας μετὰ τῶν καθηγητῶν των καὶ διένειμον χριστουγενιάτικα δῶρα πρὸς τοὺς φρουροὺς αὐτῶν.

— 'Ο ἐκ Πύργου κ. Βιρασίδας Παπαδέας προσέφερεν ὑπὲρ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἅγιου Κοσμᾶ 2.000 δραχ. καὶ οὐχὶ ὡς ἐσφαλμένως ἀνεγράφη 25.000 δραχμάς.

— Κατὰ τὸν διεξαχθέντα ἐντὸς τῆς Κονίτσης δεύτερον ἔρανον ὑπὲρ τοῦ ὡς ἄνω Ἱεροῦ Ναοῦ συνεκεντρώθη τὸ ποσὸν τῶν 160.000 δραχμῶν.

— Λόγω ὑπαγωγῆς τῶν Σχολείων τῆς περιοχῆς Ζαγορίου εἰς τὴν Ἐκπαιδευτικὴν Περιφέρειαν Κονίτσης, ἔλαβε χώραν ἐνταῦθα ἕκτακτος Γενικὴ Συνέλευσις τῶν μελῶν τοῦ Διδασκαλικοῦ Συλλόγου καὶ ἐγένετο ἐκλογὴ νέου Διοικητικοῦ Συμβουλίου. Ἀνεδείχθησαν δέ:

Πρόεδρος ὁ κ. Κων/νος Καραγιάννης, Ἀντιπρόεδρος ὁ κ. Γεώργ. Καρανάσιος, Γεν. Γραμματεὺς ὁ κ. Ιωάν. Βίλης, Ταμίας ὁ κ. Γεώργιος Μπούρης, καὶ μέλος ὁ κ. Δημήτριος Γεωργάκης.

— Τὰ ἀκριτικὰ φυλάκια μας ἐπεσκέφθησαν ἐπίσης κομίζοντες διάφορα δῶρα πρὸς τοὺς φρουροὺς αὐτῶν, καὶ οἱ φοιτηταὶ τῶν Πανεπιστημίων Ἀθηνῶν καὶ Ιωαννίνων, οἱ Ἐφεδροὶ Ἀξιωματικοὶ Ιωαννίνων, ἀντιπροσωπαίαι τοῦ Ἐργατοϋπαλληλικοῦ Κέντρου Ιωαννίνων, κ.ἄ.

— Τὴν 26.12.71 ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μας κ. Σεβαστιανὸς ἔχειροτόνησεν ἐνταῦθα εἰς πρεσβύτερον τὸν ἐκ Πυρσογιάννης κ. Σπυρίδωνα Γιαντσιούλην.

— 'Ο Πρόεδρος καὶ τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον μετὰ τοῦ Ἱερέως, σταθμάρχου καὶ λοιπῶν τῆς Κοινότητος Ν. Σαμψοῦντος Πρεβέζης ἐπεσκέφθησαν τὴν υἱοθετηθεῖσαν ὑπ' αὐτῶν Κοινότητα Μελισσοπέτρας καὶ συνοικισμὸν Καλόβρυσης, καὶ διένειμον πρωτοχρονιάτικα δῶρα πρὸς τοὺς κατοίκους, τὰ δόποια εὐγενῶς ἔχορήγησεν ὁ Μητροπολίτης Πρεβέζης Ικ. Στυλιανός.

— 'Εξ Ἀθηνῶν ἀφίχθησαν Ἡ ἐπανέκαμψαν οἱ κ.κ. Φάνης Λώλος, Χρῆστος Κούγιας, Βασίλειος Ε. Νικόπουλος, Νικ. Ρεμπέλης, Κων/νος Ἀντωνίου, Κων. Καραγιάννης καὶ Κ. Τέρτσης διὰ Βούρμπιανην κ.α.

ΓΕΝΗΣΕΙΣ

— 'Ο κ. Ἀποστ. Λώλης (γαμβρὸς τοῦ κ. Κ. Σπούφια) ἐγένετο πατὴρ ἄρρενος τέκνου.

— 'Ο κ. Δημήτριος Β. Σδράβος ἐγένετο πατὴρ διδύμων ἄρρενος καὶ θήλεως.

— Ἐγένετο ἐπίσης πατὴρ ἄρρενος τέκνου ὁ κ. Ιωάννης Λαζογιάννης.

ΓΑΜΟΙ — ΜΝΗΣΤΙΕΙΑΙ

— Ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τὴν 5.12.71 εἰς Ἀθήνας τοῦ κ. Γεωργίου Κ. Σκούφια μετὰ τῆς δίδος Τριάνθης Δ. Μαυράκη.

— Τὴν 12.12.71 εἰς Ιωάννινα τοῦ ἐκ Πύργου (ἀρτὶ ἀφιχθέντος ἐκ Κογκό) κ. Σπύρου Παπαχρήστου μετὰ τῆς δίδος Ἐλένης Κ. Γουδέλη ἐκ Γοργοποτάμου, καὶ τὴν 26.12.71 εἰς Καβάσιλα τοῦ κ. Ἀντωνίου Α. Κολέτση μετὰ τῆς δίδος Παναγιώτας Α. Τσήμα ἐξ Οξυάς.

— 'Ο κ. Ιωάννης Χ. Τσαρούχης καὶ ἡ δίδος Αἰκατερίνη Α. Τσούβαλη ἀντήλλαξαν ἀμοιβαίαν ὑπόσχεσιν γάμου· δόμοιως καὶ ὁ κ. Ἀπόστολος Ε. Κυρτζόγλου μετὰ τῆς δίδος Ερμηνείας Μωϋσίδου.

— Εἰς Αμάραντον ἐτελέσθη ὁ γάμος τοῦ βιομηχάνου κ. Ἀλεξάνδρου Χ. Ζακοπούλου, μετὰ τῆς δίδος Ἀγλαΐας Τσουκανέλη.

ΜΙΑ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ

Ἐπειδὴ εἰς τὸ τεῦχος 113 παρεισέφρησεν τυπογραφικὸν λάθος

ΔΙΑΣΑΦΙΖΟΜΕΝ ΟΤΙ

τὴν 22-7-1971 ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τοῦ κ. Εύαγγέλου Α. Εύαγγελίδου, διευθυντοῦ τοῦ Εθν. Ορφανοτροφείου Κονίτσης μετὰ τῆς δίδος Μαρίνας Ζυγούρη.

ΚΑΙ

τοῦ ἐξ Ελευθέρου κ. Παύλου Βόσιου μετὰ τῆς ἐκ Καβασίλων δίδος Ἐλένης Γκούντα.

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

(Σημ. Οι έπιθυμούντες νά συμπεριληφθοῦν εἰς τὸν κατωτέρω κατάλογον παρακαλοῦνται νά ἀπευθυνθοῦν εἰς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ)

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΑΘΗΝΩΝ

Νίκος Ἀργιάννης, Ἀσκληπιοῦ 7, τηλ. 611. 417
Νικόλ. Καζαμίας, Μπενάκη 24, τηλ. 627-725
Ἰωάν. Γ. Λυμπερόπουλος, Ἀλεξ. Σούτσου 5,
τηλ. 613-661.

Ναπολέων Μπάρκης, Ἀκαδημίας 63, 632-595
Νίκος Πύρρος, Ἐμμ. Μπενάκη 8 τηλ. 315-130
Μιχ. Μαρτσέκης, Λυκούργου 14, τηλ. 526-611
Ἄποστ. Κυπαρίσης, Πανεπιστημίου 64, τηλ.
613-702.

Κωνσταντίνος Ἀριστ. Πύρρος, Ἀλεξ. Σού-
τσου 5, Τηλ. 613-661

ΙΑΤΡΟΙ ΑΘΗΝΩΝ

Γεώργιος Γάκης, Παθολόγος - Ρευματολόγος,
Καρνεάδου 3, τηλ. 719-746

Κώστας Παπᾶς, Παιδίατρος, Επιμελητής
Νοσ., Σκουφᾶ 52, Τηλ. 622.722.

Εύλιγγελος Γεωργίου, Παθολόγος, ΚΠόλεως 55
Συν. Παπάγου, τηλ. 651-072

Νικόλ. Γιάκας, Παθολόγος - Καρδιολόγος,
Στουρνάρα 49α, τηλ. 634-470, οίκια: 651-498
Παντελῆς Γιαννούλης, Καρδιολόγος, Ε. Ἀντω-
νιάδου 1, τηλ. 815-850

Βασ. Γκατσόπουλος, Καρδιολόγος-Παθολόγος,
Κασσαβέτη 7 Κηφισιά, τηλ. 8-012-707
Φώτιος Γουσγούνης, Παθολόγος, Σόλωνος 116,
τηλ. 616-563

Νικόλ. Γράβος, Καρδιολόγος, 28ης Ὁκτωβρίου
242, τηλ. 813-664

Ἀριστοτέλης Ζακόπουλος, Μαιευτὴρ, Βασ.
Φρειδερίκης 40, Περιστέρι, τηλ. 571-612

Πλάτων Κεχαγιᾶς, Παθολόγος, Διγενῆ Ἀκρίτα
15, τηλ. 641-872

Χαρ. Κούσιος Παθολόγος, Πατρ. Ἰωακείμ 45,
τηλ. 722-507

Μιχ Μηλίγκος, Παθολόγος, Καρδιολόγος, Σκα-
λιστήρη 18, τηλ. 874-568

Φώτης Μπαρᾶς, Μαιευτὴρ-Γυναικολόγος, Ὁ-
μήρου 58, Τηλ. 623.210

Ἀνδρέας Μπούζας διθαλμίατρος Σκουφᾶ 59
τηλ. 611.172

Ἰωάννης Παπαδημούλης, Παθολόγος—Ἀναι-
σθησιολόγος, Ζήνωνος 21, τηλ. 521-664

Νικόλαος Τράντας, Ὁφθαλμίατρος—Ὑφηγητ.,
Γ' Σεπτεμβρίου 47, τηλ. 812-717

Βασίλειος Χρήστου, Ἀκτινολόγος, Κανάρη 19,
τηλ. 611-391

Χρῆστος Χρήστου, Χειρουργὸς, Λιβίνη 4 (τέρ-
μα Ἰπποκράτους), τηλ. 647-765

Τάκης Γούσιας, Ἰατρὸς—Χειρουργὸς
Βασ. Σοφίας 37, τηλ. 716-090

Ζήσης Παπαγεωργίου, Παθολόγος—Καρδιολό-
γος, Κύπρου 72, τηλ. 845-593

Κώστας Ζέρβας, Παθολόγος—Καρδιολόγος,
Ἀραχώβης 16, τηλ. 630-783

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Νικ. Πύρρος δόδος Μπότσαρη
Σερ. Φράγκος » Καπλάνη
Κωσ. Λαζαρίδης 28ης Ὁκτωβρίου 75
Ἰω. Ἀδαμαντίδης, Γ. Σταύρου 6, τηλ. 526-669

ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΙ ΑΘΗΝΩΝ

Μερόπη Ἀδαμαντίδη, Ρόδου 43, τηλ. 874-702
Φούλα Κρέμου Β. Σοφίας 37. Τηλ. 611.786
Εύάγ. Αλεξιάδης Δημοκρίτου 1 τηλ. 613-508
Κ. Φλώρος, Χαρ. Τρικούπη 65, Τηλ. 625.177
Ἀλέκος Πηγαδᾶς, Καλαμῶν 8, - Περιστέρι
Τηλ. 5720.938.

ΠΟΛ. ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ—ΑΡΧΙ- ΤΕΚΤΟΝΕΣ ΑΘΗΝΩΝ κ.λ.π.

Λέανδρος Γεροντάκης, ἀρχιτέκτων, Τσακά-
λωφ, Τηλ. 662.893

Πέτρος Μπάκας, πολ. μηχανικὸς, Βεραντζέρου
22, τηλ. 531-428

Γεώργιος Ράγκας, Πολ. μηχανικὸς, Σωκράτους
59, τηλ. 520-719

Κωντίνος Τσίλης, πολ. μηχανικὸς, Ἀριστε-
δου 10, τηλ. 234-225

Χρήστος Φλώρος, μηχανολόγος—ήλεκτρολόγος,
Θεμιστοκλέους 42, τηλ. 619-805

Τεχνικὸν Γραφεῖον Δ. Τσάνου, Σωκράτους 59
τηλ. 520-719

Τεχνικὸν Γραφεῖον, Ἐπαμ. Παπαχρήστου, μη-
χανικοῦ, Χαλκοκονδύλη 36, τηλ. 533-821
τηλ. 363-145

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

«Στάνλεϋ» Β. Ρόζος, Δ. Παγώνης καὶ Ε.
Τσάνος, Ὁδυσσέως 1, τηλ. 531-780

ΑΘΗΝΩΝ ΔΙΑΦΟΡΑ

«Νυφικὰ διάφορα», Βεατρίκη Τσαλαμάνη, Ἀγ.
Μάρκου 10, τηλ. 224-486.

Βιοτεχνία Νεωτερισμῶν καὶ Εἰσαγωγαὶ (Ἐσώ-
ρουχα—Δαντέλλες—Πλεκτὰ κλπ.), Μίλτος
Ζαφείρης Ο.Ε., Ἀθηναῖδος 3, τηλ. 229-564

«Νεωτερισμοὶ» Ἀ)φοὶ Ζαφείρη, Κολοκοτρώνη
34δ, τηλ. 234-070

Ραφεῖον: Φροντζός Φίλιππος, Λέκκα 3, τηλ.
236-328

Εἰσαγωγαὶ: Εἴδη Γυναικεῖα, Φλώρος Νικόλ.,
Εύαγγελιστρίας 5, τηλ. 236-927

Λογιστικὰ: Νίκος Βρυζώνης, Ἐπιδαύρου 21,
τηλ. 534-605

Ἐλαιοχρωματιστὴς, Ἀνδρέας Γκόντζος, τηλ.
754.344.

Ἐμπορορράφεῖον Νίκος Καρρᾶς, Γεωργίου
Σουρῆ 5, Γαλάτσι.

Εύθ. Κήττας: "Ἐμπορος ξυλείας δόδος Δημοσθέ-
νους 69, τηλ. 529-538

ΙΑΤΡΟΙ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Ἀθαν. Μανέκας, ώτορινολαρυγγολόγος
δόδος Καραϊσκάκη
Δημ. Κήττας Παθολόγος 28 Ὁκτωβρίου 12
Τηλ. 82-52

ΔΙΑΦΟΡΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Κώστας Γέγιος: Ἐστιατόριον «Ἡ Κόνιτσα»
δόδος Καραϊσκάκη 9